

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

02/2022

UPSEERILIITTO.FI

**Yksi sotaharjoitus
– tuplatyöt**

> Sivu 28

Miksi Venäjä toimii näin?

Martti J. Kari avaa Venäjän strategisen kulttuurin
perusteita ja historiaa. > Sivu 20

LARS FRESKER / PANSSARIVAUNUT UKRAINAN SODASSA / MERIPALVELUN KEHITTÄMINEN

TOIMITUS

Julkaisija

Upseeriliitto ry
www.upseeriliitto.fi

Vastaava päätoimittaja

Martti Lehto
puh. 040 525 6630
lehto.martti@kolumbus.fi

Toimitussihteeri, lehden taitto

Marko Varama
puh. 040 844 8255
varama@upseeriliitto.fi

Toimittajat

2. pääkirjoitus – Ville Viita
Historia – Ohto Manninen
Polttopiste – Juha-Antero
Puistola
Sotatekniikka – Jyri Kosola

Toimituksen osoite

Laivastokatu 1 B, 00160 Helsinki

Ilmoitustilan myynti

Juha Halminen
puh. 050 592 2722
Hämeentie 7, 30100 Forssa
juha.halminen@kolumbus.fi

Tilaushinnat

Vuosikerta 6 numeroa) 40 euroa.
Irttonumerot 8 euroa + posti-
maksu.
Osoitteenmuutokset ja tilaukset:
Toimituksen sihteeri Erja Elopuro
puh. 040 537 1799
elopuro@upseeriliitto.fi

Aikakausmedia ry:n jäsen
ISSN 0038-1675

Kansikuva:

Martti J. Kari tietää Venäjän
strategisen kulttuurin historian.
Kuva: Hanna-Kaisa Hämäläinen

97. vuosikerta
Numero 1002

AO-Paino 2022

SOTILASAIKAKAUSLEHTI 02/2022

> SISÄLTÖ

PÄÄKIRJOITUKSET

Ukrainan infrastruktuuri kyberhyökkäysten kohteena > S. 5

Martti Lehto, päätoimittaja

Valmiuden työaika ja palautuminen laitettava kuntoon > S. 7

Ville Viita, puheenjohtaja

EDUNVALVONTA

Valtion virkaehdoista syntyi sopimus > S. 9

Kaksivuotinen sopimus voimassa 1.3.2022–29.2.2024

Henkilöstöstrategiaa pitää korjata > S. 12

Upseerivaje on akuutti ongelma.

Upseeripula on ratkaistava nyt > S. 14

Upseereiden lisätarve on 300–400 upseeria.

Henkilöstö on tärkeä osa Nato-yhteensopivuutta > S. 17

Nato-tehtäviin sitoutuu arviolta 100–200 henkilöä.

KOLUMNI

**Positive outcomes on National Defence
and international missions > S. 33**

Lars Fresker, Ruotsin Upseeriliiton puheenjohtaja

PALSTAT

Kirjat > S. 18

- Kati Marton: Merkel – Maailman vaikutusvaltaisin nainen
- Alpo Rusi: Kremlin kortti. KGB:n poliittinen sota Suomessa

Polttopiste > S. 44

Goljattien paluu

Historia > S. 46

Muukalaislegioona ja talvisota

Oskari > S. 53

Sotatekniikka > S. 54

Robottiikan mahdollisuudet ja rajoitukset selviävät

Upseeriliitolta > S. 59

Uutisia, jäsenedut ja -palvelut, toimiston yhteystiedot

"Yksi sotaharjoitus tuplatöillä, kiitos"

Sotaharjoituksissa tehdään tuplatyöt turhassa kiireessä.

[> s.28](#)

Meripalvelun kehittämistä on jatkettava

Rannikkolaivastossa kokeiltiin meripalveluksen työaikajaksottelua.

[> s.34](#)

Panssarivaunu ei ole voittamaton

Havaintoja panssarivaunujen käytöstä Ukrainassa helmi-maaliskuussa 2022.

[> s.38](#)

"Zapad-2021" sotaharjoitus

Venäjä harjoitteli Ukrainan sotaa varten syyskuussa 2021.

[> s.50](#)

Turvallista yhteistyötä

Sujuva kotimainen ja kansainvälinen viranomaisyhteistyö edellyttää innovatiivisia ja tietoturvallisia ict-palveluita ja -ratkaisuja.

Fujitsu on turvallisuus- ja puolustustoimialan auditoitu palvelutoimittaja, ja meillä on täydet valmiudet toimia tehtävissä, jotka vaativat korotettua tietoturvaa.

Rakennamme, yhdenmukaistamme ja kehitämme turvallisuusviranomaisten välistä yhteistyötä hyödyntämällä sekä vahvaa kotimaista osaamistamme että Fujitsun kansainvälistä verkostoa.

Rakennetaan turvallista yhteiskuntaa yhdessä.

www.fujitsu.com/fi

Martti Lehto, eversti, ST

Ukrainan infrastruktuuri kyberhyökkäysten kohteena

Kriittisellä infrastruktuurilla on yhteys talouselämän toimintakykyyn, kansalaisten hyvinvointiin ja sisäiseen turvallisuuteen sekä kansalliseen puolustukseen.

Kybermaailmassa hyökkäysten kohteena on usein kriittinen infrastruktuuri. Se käsittää rakenteet ja palvelut, jotka ovat välttämättömiä yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille. Siihen kuuluu fyysisiä laitoksia ja rakenteita sekä digitaalisia toimintoja ja palveluja.

Ukrainan infrastruktuuri on joutunut ainakin vuodesta 2015 lähtien vakavien hyökkäysten kohteeksi. Joulukuussa 2015 hakkerit iskivät ukrainalaiseen energiayhtiöön ja onnistuivat katkaistamaan sähkönjakelun 80 000 asiakkaalta ja vuonna 2016 tehty hyökkäys katkaisi 20 % Kiovan sähkötarpeesta.

Kesäkuussa 2017 NonPetya-haaitaohjelma saastutti Ukrainassa käytetyn M.E.Doc -kirjanpito-ohjelmiston, jonka kautta se levisi nopeasti ukrainalaisiin ja kansainvälisiin toimijoihin aiheuttaen yli 10 miljardin dollarin kustannukset toimintojen palauttamiseksi.

Tammi-helmikuussa 2022 alkoivat palvelunesto-hyökkäykset laajasti hallinnon verkkosivuja vastaan. Kohteina olivat myös asevoimat ja pankkeja. Ilmeisenä tavoitteena oli saada Ukrainan hallinto näytettymään kyvyttömänä hoitamaan tehtäviään.

Maa- ja ilmahyökkäyksen alkaessa 24.2.2022 tietoja tuhoava haaitaohjelma levisi satoihin tietokoneisiin Ukrainassa. Haaitaohjelma pyrki tuhoamaan tiedostoja. Samaan aikaan hakkerit hyökkäsivät Uk-

rainan satelliittilaajakaistaan. Sen lamauttamisen tavoitteena oli rampauttaa Ukrainan asevoimien johtamisjärjestelmä.

Satelliittipaikannusjärjestelmiä häirittiin Venäjän hyökkäyksen alkamisen jälkeen vaikuttaen laajalla alueella aina itäisestä Suomesta Välimerelle ja Pohjois-Irakiin saakka. Häirinnän vuoksi lentokoneet joutuivat paikoin vaihtamaan reittiä kesken lennon tai jopa vaihtamaan määränpäättä. Tällä pyrittiin häiritsemään Ukrainan ilmavoimia ja lännen lentotiedustelua.

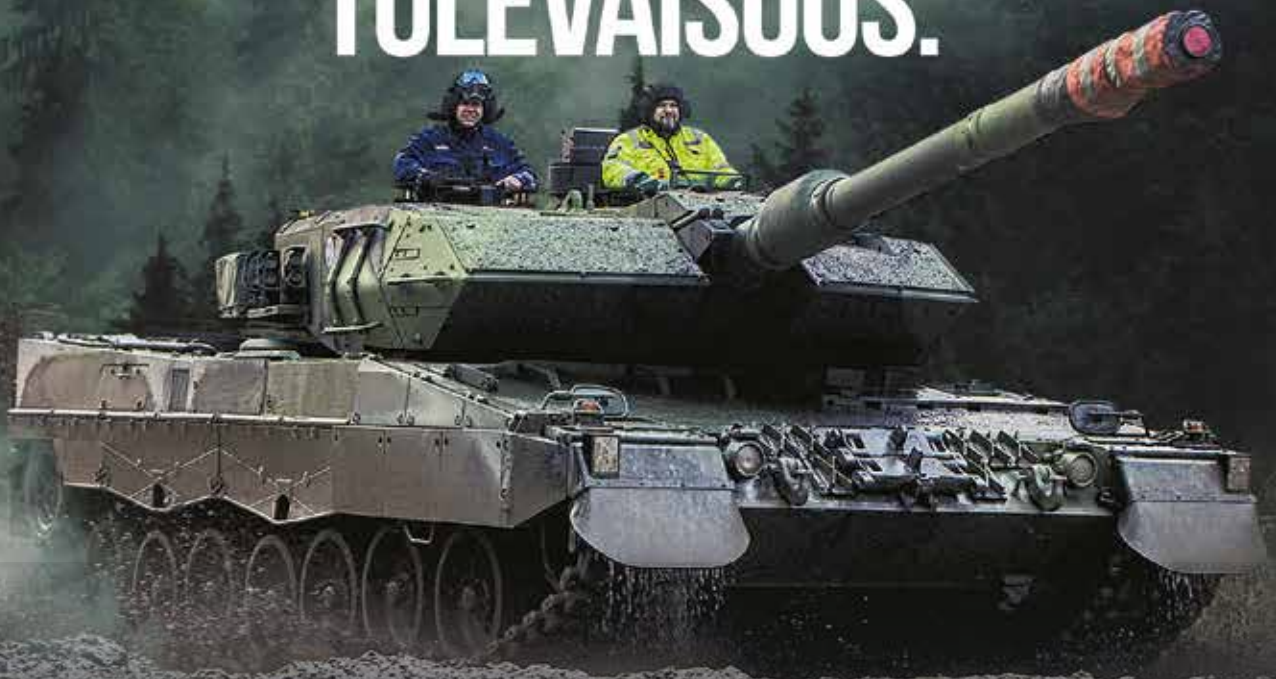
Kyperhyökkäys edellyttää tarkkaa kohteen analyysiä ja haavoittuvuuksien löytämistä. Tähän tarvitaan osaamista ja aikaa. Hyökkäyksillä on erilaisia tavoitteita. Ennen avointa hyökkäystä kyberoperaatioilla testataan kyberaseita ja hyökkäysvektoreita sekä tiedustellaan ja maalitetaan toimintaympäristöä. Lisäksi järjestelmiin voidaan asentaa takaportteja ja tappokytкимиä myöhempää käyttöä varten.

Hyökkäyksen alkaessa tavoitteeksi asetetaan kriittisten järjestelmien häiritseminen, tietojen manipulointi ja tuhoaminen sekä lamauttavan vaikutuksen tuottaminen yhteiskunnan kyvyille vastustaa hyökkäystä. Samalla tuotetaan epävarmuutta ja epäluottamusta hallinnon kyvystä huolehtia elintärkeistä toiminnoista.

Huhtikuun alkuun mennessä kyberhyökkäyksillä ei ole saavutettu haluttuja vaikutuksia. Yhteiskuntaa ei ole saatu lamautettua ja kansalaiset luottavat johtoonsa. Ukrainan hallinto sai lehtitietojen mukaan Yhdysvaltain kyberasian-tuntijoilta kriittisten järjestelmiensä apua suojaamisen parantamiseen jo vuonna 2021. Huippuosaaminen auttaa kyberturvallisuuden rakentamisessa ja kriisiin varautumisessa. ■

Millog

YHDESSÄ PAREMPI JA TURVALLINEN TULEVAISUUS.

Turvaa kaluston koko elinjaksole.

WWW.MILLOG.FI

f y in | @Millog

Ville Viita, everstiluutnantti

Valmiuden työaika ja palautuminen kuntoon

Suomen puolustus tarvitsee lisärahoitusta erityisesti henkilöstöön.

Venäjän uhka on kohonnut. Meidän tulee varautua painostukseen ja jopa sotaan. Tarvitsemme lisää puolustusmateriaalia ja kertausharjoituksia. Mutta niitäkin enemmän tarvitsemme henkilöstöä ja taistelukykyä selvitä tulevista tehtävistä.

Krimin vuoden 2014 valtauksen jälkeen näimme, kuinka Venäjä toimii. Turvallisuusympäristömme muuttui epävakaaaksi. Paine kasvoi Itämerellä ja Suomea kohtaan tehtiin laaja hybridi-vaikuttamisen operaatio. Venäjä kokeili meitä.

Puolustusvoimauudistus oli virhe. Jouduimme säästösyistä lakkauttamaan joukko-osastoja ja vähentämään henkilöstöä. Virhettä olisi kuitenkin voinut paikata, kun näimme uhkan kasvavan. Tehtäväkokoonten ovat kuitenkin koko ajan olleet vajaita. Toki jotakin tehtiin, kun resursseja lisättiin puolustusmateriaalin sekä toimintamenojen osalta. Silti julkisen talouden säästöt puraisivat Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta.

Suurimmat virheet tehtiin mielestäni siinä, että henkilöstöä ei lisätty ja työaikalainsäädännön uudistusta ei toteutettu. Puolustuksen tehtäviä tuli lisää paljon enemmän kuin oli suunniteltu. Kansainväliset tehtävät ja harjoitukset, kyber ja logistiikka nousivat resurssivaikeiksi. Krimin valtauksen jälkeen aloimme panostaa myös maavoimien valmiuteen.

Uudet tehtävät ja turvallisuusvaje tuovat henkilöstöjärjestelmälle polkuriippuvuutta. Aiemmat valinnat vaikuttavat nyt pidemmälle tulevaisuuteen.

Puolustusselonteossa on 500 henkilön lisäys. Tiedämme, että meillä on nyt 300 upseerin vaje. Jos lisäbudjetti kohdistetaan pääosin sopimussotilaisiin, niin vaje ei korjaannu.

Kaikkia henkilöstöryhmiä tarvitaan, mutta tässä tilanteessa sodan ajan tehtävät ovat tärkein tarve. Liittoutuminen vaatii myös lisähenkilöstöä. Näiden perusteiden vuoksi kadettikurssin aloitusvahvuutta tulee nostaa etupainoisesti.

Krimin valtauksen jälkeen Upseeriliitto teki esityksen, sen, että valmiuden palvelussuhteen ehdoista tulee tehdä selvitys. Tilanne on kuitenkin edelleen sama ja valmista mallia ei ole. 86 prosenttia jäsenkyselyyn vastanneista on sitä mieltä, että valmiudellinen työ tulee tehdä normaalisti tunti-tunnista työaikamerkinnällä. Upseeriliitto on valmis kehittämään päivystystä, varallaoloa ja harjoituksia. Työ pitää kuitenkin tehdä pikaisesti.

Upseeriliitolta pyydettiin uusia avauksia. Kehittämishjelmat ovat Puolustusvoimissa yleisesti käytetty malli. Entä jos henkilöstön kehittämisestä tehdään oma ohjelma, joka jakautuu neljän vuoden jaksoihin ja ulottuu 2030-luvulle? Ohjelman yhtenä tavoitteena voisi olla henkilöstön taistelukyvyn nostaminen sille tasolle, jotta kestämmme painostuksen kaikki vaiheet. Henkilöstöön panostaminen ei ratkea nyt vastakkainasettelulla vaan yhteisellä tekemisellä. ■

**"VIISAS KOMENTAJA HYÖDYNTÄÄ LUOTTAMUSMIESTÄ.
VIISAS KOMENTAJA HYÖDYNTÄÄ UPSEERILIITTOA."**

Kasvu Suomessa jatkuu vahvana

Jo yli 75 vuoden ajan Suomi on ollut Saabille yksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista, ja käytössä olevien tuotteiden kirjo on tänäkin päivänä laaja; ohjuksista, aseista, tutkista ja johtamisjärjestelmistä aina edistyksellisiin koulutussimulaattoreihin.

Suomen merivoimien tekemien isojen tilauksien ja suuren maailmanlaajuisen tilauskannan ansiosta olemme kasvaneet voimakkaasti, ja meillä on jatkuva tarve rekrytoida osaavaa henkilöstöä maissa, joissa meillä on merkittävää toimintaa. Strategiamme on toimia "maailmanlaajuisesti, mutta paikallisesti" ja laajentaa tutkimus- ja kehitystyötä maihin, joissa on korkea teknologisen osaamisen taso. Siksi Suomi on yksi maista, joihin jatkossa keskitämme investointejamme ja kasvuamme.

Lue lisää osoitteessa www.saab.fi

Uuden sopimuksen plussat

VIRKAEHTOSOPIMUS allekirjoitettiin helmikuun lopussa. Kaksivuotinen sopimus pienentää inflaation vaikutusta palkansaajien ostovoimaan, parantaa isien asemaa perhevapaa-järjestelmässä sekä poistaa sairauspäivien vaikutukset ylityökertymiin jaksotyössä. Sopimus on voimassa ajalle 1.3.2022–29.2.2024.

ENSIMMÄISEN VUODEN palkankorotus on 2 prosenttia 1.6.2022 alkaen. Korotus toteutetaan kokonaisuudessaan yleiskorotuksena, eikä virastokohtaista järjestelyvaraa ole käytettävissä Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tarkentavien virkaehtosopimusten kehittämiseen.

TOISEN VUODEN osalta neuvottelut palkkatarkistuksen osalta on käytä-

vä keskustasolla 21.12.2022 mennessä. Tällöin on sovittava vuoden 2023 palkankorotusprosentista sekä yleiskorotuksen ja järjestelyvarojen suhteesta. Joulukuussa ei neuvotella uusista tekstimuutoksista. Mikäli osapuolet eivät saavuta neuvottelutulosta jälkimmäisen vuoden osalta, voidaan sopimus tarvittaessa irtisanoa sen ensimmäisen vuoden jälkeen.

TEKSTIMUUTOKSIA SOPIMUKSEEN.

Sopimuksessa kehitettiin perhevapaajärjestelmää. Palkallisen isyysslo-man määrää kasvatettiin kuudesta päivästä kahdeksaentoista päivään.

Jaksotyöstä poistettiin ennalta arvaamattomien sairauspäivien aiheuttamat suunnitellun ja toteutuneen työajan erot.

31.10.2022 alkavasta työjaksosta lukien ei lisä- ja ylityökorvausta laskettaessa sovelleta suhteellisten työtuntinormien taulukoita, mikäli työvuoron keskeytys johtuu sairaudesta ja se ei ole ollut tiedossa ennen työjakson alkua. Keskeytyksen ajalta otetaan tällöin huomioon vahvistetun työvuoroluettelon mukainen aika.

Vuosiloman vaihtaminen rahaksi on mahdollista 1.4.2021–31.3.2022 lomanmääräytymisvuodelta ansaituista vuosilomista alkaen. Nyt voidaan sopia enintään viiden lomapäivän vaihtamisesta rahaksi 25 vuosilomapäivää ylittävistä lomakertymästä.

KARI NOUSIAINEN

- **Palkallinen isyysslooma kolminkertaistuu 18 päivään**
- **Enintään 5 vuosilomapäivää voi vaihtaa rahaksi 25 päivää ylittävistä kertymästä**
- **Lisää rahaa palkkaan**

Esimerkkinä muutaman JSA-palkan euromääräinen lisäys kesäkuusta lähtien.

+59 €

JSA 8, henki 27 %
2948,91 euroa

+90 €

JSA 13, henki 27 %
4512,77 euroa

+115 €

JSA 16, henki 27 %
5770,47 euroa

Euroopan suurin petoeläin

KARHU eli ruskeakarhu (*Ursus arctos*) on Euroopan suurin petoeläin. Suomessa karhuja on 2 300–2 500 yksilöä. Karhukantamme on kasvanut 2000-luvulla. Karhuja asustelee koko Suomen metsissä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Sukupuutto uhkasi karhua Suomessa 1900-luvun alkupuolella. Suurin karhupopulaatio maailmassa on Venäjällä ja sieltä suomalaisetkin karhut ovat saapuneet. Heraldikassa karhu on suosittu hahmo ja se on myös Venäjän kansalliseläin. Karhua pidetään myös symbolisesti ahneena, sillä se on perso hunajalle mehiläisten pistoista huolimatta. Tämä karhu on kuvattu Kuhmon Viiksimossa 30.4.2021 rajavyöhykkeellä, eli kivenheiton päässä valtakunnan rajasta. Kuva on otettu piilokojusta laajakulmaobjektiivilla aivan maan pinnan tasolta. Karhu oli vajaan kymmenen metrin päässä kuvaajasta.

TEKSTI JA KUVA JARI HEIKKINEN
EVERSTILUUTNANTTI EVP.

Henkilöstö mukaan kehitystyöhön

Henkilöstö Puolustusvoimien uuden henkilöstöstrategian on onnistuttava.

UUDEEN 2015 strategian toimeenpanossa on kaksi keskeistä puutetta. Kadettikurssien aloitusvahvuutta ei ole nostettu ja poistuvaa opistoupseeristoa korvattu upseereilla riittävästi. Tästä syystä upseerivaje on nyt akuutti ongelma.

Korjaustoimenpiteitä ei kuitenkaan pystytäkään tekemään nopeasti ja siksi vajetta on lähdettävä paikkaamaan systemaattisesti. Kun paine on kova, on voitava hyödyntää reserviin jääneitä upseereita avoimiin sotilastehtäviin. Tämä upseeriryhmä on se kriisiajan reservi, jota voitaisiin hyödyntää.

Aseilla ja asejärjestelmillä on omat kehittämisohjelmat, joissa huomioidaan järjestelmän tarvitsema henkilöstö. Suurin osa Puolustusvoimien henkilöstöstä ei kuulu hankkeiden piiriin, ainaakaan vielä. Henkilöstöstrategiasta on tehtävä todellinen henkilöstön kehittämisohjelma, jolla rakennetaan suorituskykyinen henkilöstö kaikkiin valmiustiloihin.

HENKILÖSTÖJÄRJESTÖT on otettava mukaan työhön. Ruotsissa tämä aito yhteistyö osataan. Siellä paikallinen Upseeriliitto on mukana strategisen tason suunnittelussa. Miksi meillä ei voitaisi tehdä samoin? Henkilöstöjärjestöt olivat mukana vuoden 2015 hen-

PUOLUSTUSVOIMAT

Suomi ja Ruotsi tekivät yhteistyötä Cold Response 22 harjoituksessa.

kilöstöstrategian valmistelussa. Odotamme, mitä tapahtuu tulevan strategian valmistelussa.

Kiire on huono peruste tässä ajan hetkessä, koska me kaikki tiedämme, että valmiiseen tuotokseen lausuminen ei vaikuta riittävästi lopputulokseen.

UPSEERILIITTO esitti edelliseen strategiaan etätönn käyttöön ottamisesta Puolustusvoimissa. Esitystämme ei sisällytetty henkilöstöstrategiaan, mutta etätönn on kuitenkin tullut puolustusvoimissa pysyväksi käytännöksi.

Uuden strategian avainsanojen joukossa pitäisi olla muun muassa mobiilisyys ja paikkariippumaton työ. Työelämän kehityksessä

mukana pysyminen lienee suotavaa myös puolustusvoimien työnantajakuva kannalta. Vapailla työmarkkinoilla työnantajan valinta on usein kiinni palkkauksen lisäksi muista palvelussuhteen ehdoista.

Jäämme mielenkiinnolla odottamaan kuinka tällä kertaa käy.

MIKA YLÖNEN

Upseeriliiton kolme vinkkiä

1 Kadettikurssien aloitusvahvuuksia on nostettava.

2 Lisääntyvät kansainväliset tehtävät mukaan henkilöstökokoonpanoon.

3 Järjestöt mukaan henkilöstöstrategian valmisteluun.

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

2022 MEDIAKORTTI

Maamme johtavaa sotilasalan ammattilehteä julkaisee upseerien akavalainen ammattijärjestö, Upseeriliitto ry.

Puolustusvoimat suorittaa vuositasolla miljardihankintoja, joista päättävät suomalaiset upseerit ja valtionhallinnon virkamiehet. He lukevat Sotilasaikakauslehteä, sotilasalan johtavaa ammattilehteä.

Sotilasaikakauslehti käsittelee puolustusvoimien hankintoja, koulutusta, turvallisuuspolitiikkaa, strategiaa ja ajankohtaisia aiheita.

Varaamalla ilmoitustilaa varmistat yrityksesi näkymisen puolustusvoimien päättäjille.

[www.
upseeriliitto.fi](http://www.upseeriliitto.fi)

Varmista näkyvyytesi puolustusvoimien päättäjille

juha.halminen@kolumbus.fi +358 50 5922722

Upseeripula on ratkaistava nyt

Upseereiden lisätarve on tällä hetkellä 300–400 upseeria.

AMMATTIUPSEERIT on koulutettu suunnittelemaan sodan ajan tehtäviä ja johtamaan joukkoja. Muutuneessa turvallisuustilanteessa tämän henkilöstöryhmän on oltava määrältään riittävä tehtäviin kaikissa valmiustiloissa. Osaaminen on nyt valttia. Kumpi on tärkeämpää, määrä vai laatu? Upseeriliitto toi vahvasti esille selonteon valmistelussa sen, että laatu on tärkeämpää. Selonteon julkaisuhetkellä, normaaliolojen aikana upseerivaje oli 300.

VENÄJÄN HYÖKKÄYS Ukrainaan romahdutti Euroopan turvallisuustilanteen hetkessä. Samalla vast-

ikään laadittu ja laajaa arvostusta nauttiva Valtioneuvoston Puolustuselonteon henkilöstöä koskeva osuus vanhentui. Selonteossa on käsitelty henkilöstöä todella vähän, vain yhdellä sivulla. Selonteon painopiste oli henkilöstön määrän li-

säämisessä pitkällä aikavälillä. Mikäli lisärahoitusta kohdennetaan vain Puolustusvoimien kalustoon, se ei yksin auta. Kalustoa käyttämään tarvitaan riittävästi koulutettua henkilöstöä, jonka työssä jaksaminen huomioidaan myös palvelusuhteen ehtojen kehittämisessä.

UPSEEREITA TARVITAAN LISÄÄ kansainvälisiin tehtäviin. Kun Suomi lisää puolustusyhteistyötä eri foorumeilla, tarkoittaa se myös useiden kymmenien upseereiden sitoutumista kansainvälisiin tehtäviin. Esimerkiksi liittyminen Natoon tarkoittaa sitä, että kansainvälisiin tehtäviin tarvitaan runsaasti lisää upseereita. Upseereiden lisätarve on tällä hetkellä todella merkittävä, jopa 300–400 upseeria. Tämän asian on pakko näkyä myöskin uudessa selonteossa.

TERO PYNNÖNEN

www.upseeriliitto.fi

Tyytyväinen ja hyvinvoiva upseeri on arvokkainta mitä työnantajalla on käytettävissä, kirjoittaa varapj. **Markku Jämsä** Blogissa. Upseerin elämä kulminoituu kolmeen lasipalloon, joita on varjeltava ja pidettävä ilmassa yhtä aikaa. Lue kotisivuilta, mitkä nuo kolme lasipalloa ovat.

Jäsenkysely työn ja perhe-elämän yhteensovittamisesta käynnissä

KYSELYN TARKOITUKSENA on selvittää työssä jaksamista sekä työn ja perhe-elämän vaikutusta toisiinsa. Kysely toteutetaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen palveluksessa oleville Upseeriliiton jäsenille huhti–toukokuussa.

”Työn ja muun elämän välinen tasapaino Puolustusvoimissa tai Rajavartiolaitoksessa” -kyselyn idea syntyi Upseeriliiton ja Päälystölitiön esityksestä saada vertailevaa tietoa muiden Pohjoismaiden tilanteesta jatkumona UL:n ja PL:n yhteiselle työssä jaksamisen kyselylle. Ruotsin Försvarshögskolan

(FHS) sai käyttöönsä kyselyn, joka on toteutettu Sveitsin, Hollannin ja Kanadan puolustusvoimissa. Tämän johdosta NOA:n jäsenliitot päättivät hyödyntää samaa kyselyä ja saada näin kattavamman kansainvälisen vertailupohjan

VASTAAMINEN on vapaaehtoista ja se vie noin 15–20 minuuttia. Vastaaminen tehdään anonyyminä, eikä vastauksia voida henkilöidä.

Upseeriliitto ja Päälystölitiitto kuuluvat pohjoismaisten upseerijärjestöjen allianssiin: NOA, Nordisk Officersallians.

Viuhkapanos

VIUHKAPANOS 2010 on tarkoitettu jalkaväkeä vastaan. Viuhkapanosta käytetään tukikoh-
tien suojaamisessa, ylläköissä tai miinoitteiden kulkuaukkojen valvonnassa sekä niiden no-
peassa sulkemisessa. VP2010 painaa 2,5 kg, räjähdysainetta on 1,4 kg. Teräskuulia on 924
kappaletta ja ne läpäisevät 2 mm terästä (50 metrin laukaisuetäisyys). Tehokas vaikutus on
maksimissaan 100 m. Sirpaleviuhkan sektori on 60°. Viuhkapanokset valmistaa Forcit Oy.

Viuhkapanos suunnataan tähtäys-
putken avulla. Laukaisu tehdään
tähysteisesti sähkö-, veto- tai
impulssiletkusytytyksellä.

Teräskuulat muodostavat noin
50 m leveän ja 2 m korkean sir-
paleviuhkan 50 metrin etäisyy-
delle asennuskohdasta.

Tähysteinen laukaisu sitoo taistelijan lähelle vihollista. Suomi liittyi henkilömiinat
kieltävään Ottawan sopimukseen heinäkuussa 2012. Upseeriliitto vastusti aika-
naan sopimukseen liittymistä. 86 % prosenttia jäsenistä katsoi Ottawan sopimuk-
sen heikentävän Suomen puolustuskykyä.

KUVA: PUOLUSTUSVOIMAT / FORCIT OY

Semper Paratus – aina valmiina

Kommodori
Matti Lallukka, meri-
upseerin polku vartio-
laivalta Vartiolentolai-
vueen komentajaksi.

SIIRTYESSÄNI 2000-luvun alussa vartiolaivan päällikön tehtävästä esikuntatehtäviin en voinut kuvitellaakaan, että 20 vuotta myöhemmin palvelisin Vartiolentolai-vueen komentajana. Matkalle on mahtunut useita eri tehtäviä eri toimialoilla: valmiusupseerista rajatarkastus-
alalle, operatiivista hallintoa, meripelastusta ja meriturvallisuutta, rikostorjuntaa sekä suunnittelu- ja talousasioita. Kaikista näistä on ollut hyötyä nykyisessä tehtävässäni.

Rajavartiolaitoksen Super Puma-helikopteri tai Dornier -valvontalentokone on usealle tuttu, mutta Vartiolentolai-vueen kokonaistoiminta tuntemattomampi. Olen kuvannut lentotoimintaa jäävuoren huipuksi – pinnan alle jää useita elintärkeitä kokonaisuuksia kuten huoltotoiminta, tukeutumisjärjestelmä, lentokoulutus sekä henkilöstö, joka varmistaa lentotoiminnan jatkuvuuden.

VARTIOLENTOLAIVUE on valtakunnallinen toimija, joka tukee lentotoiminnallaan raja- ja merivartiostoja sekä muita viranomaisia. Vartiolentolai-vue vastaa RVL:n miehitetystä ilmailusta. Käytössä on 12 helikopteria ja kaksi valvontalentokonetta, jotka toimivat Vantaalta, Turusta ja Rovaniemeltä.

Helikopterikaluston osalta tilan-

ne on hyvä ja paranee vielä vuoden 2022 aikana, kun loputkin kaluston modernisoinnista saadaan valmiiksi. Pääkaluston eli H215 Super Puman osalta tilanne on parempi kuin koskaan – viisi nykyaikaista ja suorituskykyistä meripelastushelikopteria takaavat hyvän suorituskyvyn kaikissa olosuhteissa.

RAJAVALTONTAAN uutta suorituskykyä tuovat modernisoitavat AW119 Koala helikopterit, joista osaan on jo asennettu huippuluokan EO/IR-kamerajärjestelmä tehtävänhallintajärjestelmineen. Vanhentuneiden Dornier -valvontalentokoneiden uusiminen on vielä edessä. MVX-hanke tuo aikanaan merkittävän lisäyksen suorituskykyyn kunhan hankkeen rahoitus ja eteneminen varmistuu – nykyisessä turvallisuustilanteessa korvaavalle monitorointalentokoneelle on yhä suurempi tarve.

H215 miehistöineen on hyvin suorituskykyinen yksikkö, joka kykenee itsenäisesti etsimään, pelastamaan, hoitamaan ja kuljettamaan

potilaan tai viemään paikalle tehtävän edellyttämän erikoisryhmän – joko RVL:n oman, poliisin, pelastustoimen tai ensihoidon suorituskykyä mitä kulloinkin tehtävä tai tilanne edellyttää.

Yli 40 % henkilöstöstämme on lentotekniikan ammattilaisia: rajavartijoita, upseereita ja siviilihenkilöstöä. Huoltotoiminnan omavaraisuutta ja osaamista on kehitetty voimakkaasti viime vuosina ja ulkoistettua huoltotoimintaa vähennetty. Se on selkeä vahvuus myös kriisitilanteita ajatellen. Vähemmän tunnettu osa-alue on laivueen lentokoulutusorganisaatio. Omat lennonopettajat antavat sekä tyyppiettä erityislentokoulutusta perämiehistä ilma-alusten päälliköihin.

AMMATTIMAISSUUS, yhteistoiminta ja turvallisuus ovat kivijalat, joille lentotoiminta rakentuu. Laivueen komentajana olen tyytyväinen joukkooni, jota saan johtaa. Laivue tuottaa 24/7 monialaista turvallisuutta maalla ja merellä, kaikissa oloissa ympäri vuoden.

Maavoimien komentaja tarkastamassa joukkojamme kansainvälisessä Cold Response 22 -harjoituksessa Norjassa.

Henkilöstö on tärkeä osa Nato-yhteensopivuutta

Tarvitsemme lisää upseereita ja Nato-yhteensopivat palvelussuhteen ehdot.

SOTA UKRAINASSA on johtanut tilanteeseen, jossa Suomen "Nato-optio" on muuttumassa täysjäsenyydeksi. Puolustusliiton täysjäsenyys tuo mukanaan velvoitteita, joiden vaikutukset puolustusjärjestelmäämme on selvitettävä. Upseeriliitto lähestyy aihetta henkilöstön kannalta.

Täysjäsenenä Suomi veloitetaan asettamaan henkilöstöä, sekä sotilaita ja siviilejä, yhteisiin Naton esikuntiin Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin. Näiden tehtävien määrä on

kartoitettava ja mietittävä veloitteen toteutustapa. Nykyisellä Puolustusvoimien henkilöstömäärällä tämä ei onnistu. Sitä on lisättävä huomattavasti.

Vuonna 2016 ulkoministeriö julkaisi selonteon Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden vaikutuksista. Siinä henkilöstön määrän tarvetta todennäköisesti aliarvioitiin. Henkilöstömäärä joka Upseeriliiton arviomukaan ulkomailla ja Suomessa Nato-tehtäviin sitoutuisi, on 100–200 välillä.

Esikuntatehtävistä pääosa on upseerien tehtäviä, joista yleisesikuntaupseerien tehtäviä kaksi kolmasosaa. Tehtävät olisivat jatkossa osa upseerien henkilöstö- ja urasuunnittelua 3–4 vuoden tehtäväkierrolla.

NATO YHTEENSOPIVUUTTA tarvitaan palvelussuhteen ehtoihin ulkomaan palvelukseen lähdetessä. Nykyisessä kansainvälisen palvelussuhteen ehtojen normiasiakirjassa on eriarvoisuutta, joka on korjattava. Upseeriliitto selvittää muiden Nato-maiden upseerijärjestöiltä millaisilla palvelussuhteen ehdoilla he näissä tehtävissä palvelevat.

On varauduttava tilanteeseen, jossa suomalainen joukko lähtisi Nato-sopimuksen artikla 5:n mukaiseen puolustustehtävään toisen jäsenmaan alueelle. Tilanne muistuttaisi viime elokuussa sotilaallisena operaationa toteutettua kansainvälisen avun antamista. Silloin pääsimme sopimukseen, jota voisi näissäkin tapauksissa soveltaa.

PETRI SOPPI

Hymy pelasti pulasta

UNKARILAIS-AMERIKKALAINEN toimittaja ja tietokirjailija **Kati Marton** on kirjoittanut Saksan edellisen kanslerin **Angela Merkelin** elämänkerran. Kirjan kannen kuva hymyilevästä Merkelistä kertoo kirjan sanomaa, että hymy on vastustamaton ase kaikissa tilanteissa. Angela oli koulunsa ehdotonta huippua, mutta jatko-opiskelupaikkaa ei ollut irtoamassa liian vähäisen aatteellisen koulutuksen takia. Angelan isä kääntyi piispan puoleen ja tämän avulla Angela pääsi yliopistoon opiskelemaan – fysiikkaa. Opiskeluaikana salainen poliisi Stasi yritti palkata hänet myös ilmiantajaksi, mutta isän opetuksen perusteella hän kertoi olevansa toivoton lörpöttelijä, joka ei voi säilyttää mitään salaisuuksia. Angela Merkelin varsinainen poliittinen ura alkoi vuonna 1989. Hän liittyi silloin oppositiossa olevaan Demokraattiseen allianssiin, jonka jäsenenä hän pääsi parlamenttiin vuonna 1990. Liittokansleri **Helmut Kohl** nimitti tulevan tähden naisasia- ja nuorisoministerinä Helmut Kohlin kolmanteen hallitukseen. Tehtävä turhautti suuresti ministeriä eikä hän ollut siitä mitenkään innostunut.

Kohl ei arvannut mitä oli tulossa Angela Merkelin nimitysten myötä, sillä Merkel ei hyväksynyt epäselvyyksiä rahoituksissa ja sen sai myös Kohl huomata rankimman kautta. Vaalirahoituskandaaleihin sekaantuneet kansleri Helmut Kohl ja CDU:n puheenjohtaja **Wolfgang Schäuble** saivat antaa tilaa tulevalle liittokanslerille joulukuussa 1999. Hänet valittiin puolueen myös puheenjohtajaksi vuonna 2000 kiitoksena puolueen maineen

Stasi yritti palkata hänet myös ilmiantajaksi, mutta isän opetuksen perusteella hän kertoi olevansa toivoton lörpöttelijä, joka ei voi säilyttää mitään salaisuuksia.

pelastamisesta. Monimutkaisen prosessin jälkeen Merkel nousi lopulta Saksan liittokansleriksi. Kaikki loppuu aikanaan.

Merkelillä oli kriittinen asenne myös Venäjää kohtaan ja tämän sai tuntea myös presidentti **Putin**, vaikka hän koetti järkyttää Merkelin olemusta tuomalla neuvottelutilaan suuren koiran. Hymy säilyi kasvoilla koirasta huolimatta.

Merkel oli kriittinen Turkin EU-jäsenyyden suhteen ja oli jäsenyyden sijasta valmis tarjoamaan erityistä kumppanuusasemaa. Tässä hän löysi yhteisymmärryksen Ranskan presidentti **Macronin** kanssa.

Transatlanttinen yhteys Britannian ja varsinkin USA:n kanssa oli Merkelille tärkeä. USA:n presidentti **George W. Bush** oli hänen mielestään aito ja Merkel viihtyi hänen seurassaan erinomaisesti. Varsinkin loma Bushin maatilalla oli Merkelille suuri nautinto. Merkel tarjosi puolestaan presidentti Bushille grilliuhlat kanslerin vaalipiirissä vuonna 2005.

Merkel aiheutti Saksassa suurta hämminkiä hyväksymällä suuren määrän pakolaisia otettavaksi Saksaan. Toinen hämmennyksen aihe oli Merkelin Israelissa vierailun ai-

Kati Marton: Merkel – Maailman vaikutusvaltaisimman naisen tarina.

WSOY, Helsinki 2021.

399 s. ISBN 9789510480496.

kana pitämä puhe juutalaisten kohTELUSTA ja kohtaloista **Hitlerin** ajan Saksassa.

Merkel oli myös ydinvoiman alasajon kannalla, mutta aikataulua oli jatkettava aina 12 vuodella. Fukushima onnettomuuden takia Saksa sulki seitsemän ydinvoimalaa väliaikaisesti. Kanslerin päätöksenteko oli jähkailevaa ja se saikin nimen merkelöinti, eli päättämättömyyttä tai selkeän mielipiteen puuttumista.

Suomikin on kirjassa yhdessä kohtaa esillä, kun Suomi liittoutuu vakaussopimusta vastustavien maiden kanssa yhteen. Merkel sai lopulta taivuteltua nämäkin maat sopimuksen hyväksyjiksi. Presidentti **Sauli Niinistöä** ei mainita, vaikka hän useaan kertaan otti yhteyttä Merkeliin tavattuun ensin presidentti Putinin tai keskusteltuaan Putinin kanssa.

JUHANI SILLANPÄÄ

Hybridisotaa politiikassa

KGB:N kuiskuttelijat iskostivat Suomen eliittiin vuosikymmenten saatossa uskomuksen, että Neuvostoliiton ulkopoliittikka oli rauhanpolitiikkaa, että Nato oli vihamielinen hyökkäysliitto ja että USA:n imperiaalistit hallitsivat hegemonina maailmaa. Ikään kuin USA:n ydinohjukset olisivat hyökkäysaseita ja Neuvostoliiton ydinohjukset rauhantakajia. Neuvostovastaiseksi leimaamisen pelko oli kova.

Ukrainan sodan myötä uudeleenarvio suomalaisessa politiikassa kentässä on ollut kivulias prosessi, kun pitää tunnustaa, että suomalaisia talutettiin nenästä ja todeksi uskottu onkin ollut valetta. Venäjällä on palattu samaan kuin Neuvostoliitossa, jolloin turvallisuuspalvelu muodosti valtiovallan ytimen.

Valtiotieteen tohtori ja evp. suurlähettiläs **Alpo Rusi** – aikaisempi **Martti Ahtisaaren** neuvonantaja – on käynyt tarkkaan läpi Neuvostoliiton ystävyysliturgiaan verhotun tosiasiallisen poliittisen hybridisodan vaikutusta vuosina 1982–1991. Rusi on käyttänyt **Koiviston**, **Kekkosen**, Suojelupoliisin ja Ulkoministeriön arkistojen lisäksi KGB:n, CIA:n ja Itä-Saksan Stasin arkistoja.

Rusi kuvaa ja selittää, miten tätä hybridisotaa Suomea vastaan harjoitti KGB, jonka kautta hoidettiin maamme Moskovan suhteita **Mauno Koiviston** presidenttikaudella 1982–1991. Rusin tiedot osoittavat, että Koivisto oli syvemmin KGB:n käsissä ja ohjauksessa kuin on uumoiltu. Kuva Koivistosta muuttuu radikaalisti. Koivisto oli eräissä tapauksissa suorastaan KGB:n juoksupoika. Rusin teks-

”Suomen ja NL:n suhteet hoidettiin kahta kautta: muodollisesti diplomaattiyhteyksien kautta, mutta myös verhojen takana NKP:n ja KGB:n kanavia pitkin,” KGB:n eversti **Albert Akulov** (Martti Ahtisaaren ”kotiryssä”)

ti etenee kuin dekkarissa. Sitä ei malttaisi jättää kesken.

KGB:n tavoite oli pitää Suomi erossa lännen taloudellisista blokeista ja sotilaallisista rakenteista, joka onnistui. Naton vaikutusta Koivisto torjui niin tehokkaasti, että se vaikuttaa edelleen poliittisessa keskustelussa. KGB vakoili ja harjoitti informaatio-sotaa Suomea vastaan, mutta se kuitattiin ”maan tapana” ja ulkomailla suomettumisenä. Neuvostoliiton suurlähetystössä palveli 1982 yhteensä 51 diplomaattia, joista 40 oli KGB:n tai sotilastiedustelu GRU:n upseereita. ”Tehtaankadun” tiedustelu-upseerit käyttivät diplomaatin peitettä, mikä varjolla mairittelivat ja kiristivät avustajikseen vaikuttajia.

Koivisto ymmärsi KGB:n toimintaan liittyvät vaaratekijät, mutta ei osannut ottaa huomioon, että yhteydenpito tulisi joskus julkiseksi. Jopa suojelupoliisi piti suoraa yhteyttä KGB:hen. Se vaihtoi tietoja ja nimilistoja KGB:n kanssa ja hoiti loikkarit takaisin aina, kun sai ne kiinni. Koivisto ei ymmärtänyt Euroopan muutosta, kun Varsovan liitto ja Neuvostoliitto romahtivat,

Alpo Rusi: Kremlin kortti. KGB:n poliittinen sota Suomessa 1982–1991.

Docendo, 2022

368 s. ISBN 9789523821835.

vaan peitteli loppuun asti johdolaan tehtyjä virheitä ja suojeli kotimaisia ”Varsovan liiton henkilöjäseniä”.

Koivisto toimi kuten **Frank Sinatra** laulussa ”I did it my way”.

MARKKU SALOMAA

Venäjän strateginen kulttuuri

Winston Churchillin kerrotaan sanoneen, että Venäjä on salaisuuden sisällä oleva mysteeriiin kiedottu arvoitus.

Martti J. Kari avaa Venäjän strategisen kulttuurin perusteita.

TEKSTI **MARTTI J. KARI**

KUVAT **HANNA-KAISA HÄMÄLÄINEN, ADOBE STOCK**

Venäläisen kirjailijan **Fjodor Tjuttševin** mukaan Venäjää ei voi järjellä ymmärtää. Tämä ei kuitenkaan ole totta. Venäjän arvoituksen selvittämiseen ja Venäjän järjellä ymmärtämiseen on olemassa työkaluja, joista yksi on strategisen kulttuurin teoria. Se on kansainvälisen politiikan ja strategian tutkimuksen menetelmä, jolla pyritään ymmärtämään valtion, käytännössä valtionjohdon turvallisuuspoliittisia ratkaisuja, uhkakuvia ja päätöksiä puolustuksen järjestämisestä ja asevoimien käytöstä.

Vuonna 1977 yhdysvaltalaisen RAND-ajatushautomon tutkija **Jack L. Snyder** pyrki selvittämään, miksi Neuvostoliitto suhtautui esimerkiksi taktisen ydinaseen käyttöön eri lailla kuin Yhdysvallat. Snyderia häiritsi Yhdysvalloissa vallalla olleet nollasumma-ajattelu ja peliteoria, joita edelleen vääristi peiliefekti. Ajateltiin virheellisesti neuvostojohdon noudattavan samanlaista rationaalista päättelyä kuin Yhdysvalloissa. Snyderin mukaan Kremlin strategista ajattelua ja käyttäytymistä, jota hän kutsui strategiseksi kulttuuriksi, oli mahdollista ymmärtää ja selittää tunnistamalla tähän ajatteluun vaikuttavia historiallisia, institutionaalisia ja poliittisia tekijöitä.

Strategisen kulttuurin tutkimuksen lähteinä käytetään valtion julkaisemia virallisia asiakirjoja kuten lakeja, strategioita, doktriineja ja niistä johdettuja alemman tason asiakirjoja kuten ohjesääntöjä sekä valtiojohdon puheita. Tuntemalla maan strategiseen kulttuuriin vaikuttavat tekijät, ajurit, ja arvioimalla ajureiden vaikutusta maan strategiseen lopulle.

Venäjä hyökkäysten kohteena

Ruotsi oli Puolan ohella yksi 1500-luvulta alkaen Itämeren suuntaan laajentuvan Moskovan Venäjän päävastustaja. Ranska **Napoleonin** johdolla valloitti Moskovan vuonna 1812. Saksa hyökkäsi Venäjää vastaan ensimmäisessä maailmansodassa. Operaatio Barbarossa, Saksan hyökkäys itään toisessa maailmansodassa on traumaattinen asia venäläiselle. Nämä kokemukset ovat luoneet venäläiseen strategiseen kulttuuriin haavoittuvuuden tunteen ja yllätyshyökkäyksen pelon, niin sanottu ”Barbarossa-kompleksi”.

Tätä tunnetta on vahvistanut tarina Neuvostoliitosta ja Venäjästä piiritettyinä linnakkeena, jota vastaan aina hyökätään. Tällä kertaa hyökkääjäksi mainitaan NATO. Hyökkääjän motiiviksi kerrotaan halu saada haltuunsa Venäjän resursseja ja maa-alueita ja heikentää Venäjän vaikutusvaltaa Neuvostoliiton hajoamisen jättämässä strategisessa tyhjiössä. Ukrainan pyrkimys kohti Lääntä nähdään Kremlissä erityisesti Yhdysvaltojen keinona Venäjän vaikutusvallan vähentämiseksi.

Venäjän asevoimien käyttö ulkomailla on puolustussoota tai paremminkin osa sarjaa yksinkertaisia, edullisia soti-

Kremlin hallintorakennus
"White House" Moskovassa.

lasoperaatioita. Jatkuvan sodan narratiivista on tullut **Vladimir Putinin** hallinnolle tärkeä keino pysyä vallassa. Jatkuva puolustussotaa ei käydä vain Syyriassa ja Ukrainassa, vaan myös informaatiotilassa ja Venäjän sisällä. Sodasta on tullut Venäjällä arkipäivää. Presidentin tiedottaja **Vladislav Surkov** toteasi jo vuonna 2004, että vihollinen on porteilla, eikä vain porteilla, koska piiritetyssä kaupungissa sisällä on ulkovaltojen tukema viides kolonna.

Palatsivallankumouksilla on pitkät perinteet

Ulkoisten uhkien lisäksi Venäjän historia on täynnä sisäisiä uhkia, vallankaappauksia ja niiden yrityksiä. Vallanvaihto on usein ollut palatsivallankaappaus. Kansa on ollut sivuroolissa, vaikka esimerkiksi **Lenin** pyrki myöhemmin kuvaamaan tekemäänsä vallankaappausta lokakuun suureksi Venäjän kansan tekemäksi vallankumoukseksi.

Dekabristikapinassa 1825 liberaalit yläluokkaiset upseerit vaativat länsimaisten ihanteiden mukaisesti Venäjälle perustuslakia ja maaorjuuden poistamista. Kapina murskattiin armotta. **Aleksandr Kerenski** oli parlamentin jäsen, kun hän siirtyi vuonna 1917 väliaikaisen hallituksen johtajaksi. Asevoimat eivät ole olleet pääroolissa palatsivallankaap-

pauksissa dekabristikapinan jälkeen. Asevoimien johto on kuitenkin tukenut vallan tavoittelijaa siinä vaiheessa, kun tämän voitto on näyttänyt todennäköiseltä ja se on ollut asevoimien johdolle eduksi. Stalinin kuoleman jälkeen vuonna 1953 marsalkka **Georgi Žukov** ja asevoimat tukivat **Nikita Hruštšov**ia kamppailussa vallasta salaisen poliisin päällikköä **Lavrentin Berijaa** vastaan. Tuki oli konkreettista. Eräs kenraali ampui Berijan.

Myöhemmin palatsivallankaappaukset eivät ole päättäneet syrjäytetyn kuolemaan. Lokakuussa 1964 Georgiassa lomalla ollutta Hruštšovia pyydettiin palaamaan Moskovaan. Moskovassa keskuskomitean istunnossa **Leonid Brežnev** syytti Hruštšovia lukuisista virheistä ja Hruštšov siirrettiin eläkkeelle, mutta hän sai pitää henkensä. Brežnev nimitettiin uudeksi pääsihteeriksi ja **Aleksei Kosygin** pääministeriksi. Epäselvässä tilanteessa, kuten vuoden 1991 elokuun vallankaappauksessa asevoimien johto on jäänyt kiistan ulkopuolelle odottamaan, että voittaja on selvillä.

Pelolla on johdettu Venäjällä pitkään

Iivana Julma perusti 1500-luvulla organisaation, jonka jäsenistä käytettiin nimitystä opritšnikki. Hei-

"ULKOISTEN UHKIEN LISÄKSI VENÄJÄN HISTORIA ON TÄYNNÄ SISÄISIÄ UHKIA, VALLAN- KAAPPAUKSIA JA NIIDEN YRITYKSIÄ."

dän tehtävänään oli tuhota Iivana Julman valtaan kohdistuva vastarinta ja pitää pelolla venäläiset johtajalle uskollisina alamaissina. Opritšnikki -järjestelmä toi venäläiseen strategiseen kulttuuriin valtioterrorismin. Tämä tarkoittaa sitä, että tsaarilla tai kommunistisella puolueella oli oikeus tuhota mahdollisesti vallanvaihtoa suunnittelevat ja pitää väkivalloin kansa pois kadulta osoittamasta mieltään. Tsaarin salainen poliisi, neuvostoajan KGB ja Venäjän FSB ovat tämän perinteen jatkajia.

Lisäksi vuonna 2016 presidentin operatiiviseen alaisuuteen perustettu Kansalliskaarti on kansan, asevoimien ja presidentin väliin muodostettu ny-

ky-Venäjän opritšnikki-järjestelmää. On mielenkiintoista nähdä, miten asevoimat ja Kansalliskaarti asemoivat itsensä, jos Kremlissä alkaa ilmetä viitteitä palatsivallankaappauksesta.

Suojavyöhyke "tarvitaan" lännen suuntaan

Venäjä jakautuu maantieteellisesti matalaan länsiosaan ja vuoristoisempaan itäosaan. Länsiosan muodostaa Itä-Euroopan tasanko, joka ulottuu Itämereltä ja Puolan ja Ukrainan länsirajoilta aina Ural-vuoristoon asti. Itä-Euroopan tasangolla ei ole jokien ja joidenkin suoalueiden lisäksi muita hyökkääjää hidastavia tai sen liikettä suuntaavia luonnoneiteitä.

Lännessä siis Venäjältä puuttuvat luonnolliset, helposti puolustettavat rajat. Tämä on osaltaan lisännyt haavoittuvuuden tunnetta. Neuvostoliiton aikana helposti puolustettavien rajojen puuttua korjattiin kahdella puolustusvyöhykkeellä, joista ulomman vyöhykkeen muodosti Varsovan liitto ja sisemmän Baltian neuvostotasavallat, Valko-Venäjä ja Ukraina. Haavoittuvuuden tunne ja Barbaros-

Venäläisen strategisen kulttuurin ajurit ja elementit

Historialliset tekijät

- Maahanhyökkäykset
- Sisäiset levottomuudet ja kapinat
- Neuvostoliiton hajoaminen
- Naton laajeneminen

Maantieteelliset tekijät

- Puolustettavien rajojen puute

Teknologiset tekijät

- Teknologinen jälkeenjääneisyys

Ideologiset tekijät

- Poliittinen järjestelmä

Sodankuvan muutos

- Haavoittuvuuden tunne
- Sisäisten vihollisten pelko
- Yllätyshyökkäyksen pelko
- Nato – vihollinen numero 1
- Piiritetyn linnakkeen konsepti
- Clausewitziläinen käsitys voimankäytöstä
- Jatkuvan sodan narratiivi
- Laaja uhkaspektri
- Asevoimien ja turvallisuuselinten rooli
- Puskurivyöhykkeen/puolustettavien rajojen tarve
- Naapureiden kontrollointi

sa-syndrooma ovat aiheuttanut Venäjälle tarpeen muodostaa puskurivyöhykkeitä ja saada naapurivaltiot poliittisen ja sotilaallisen kontrollin alle. Tämä on nähty viimeksi Valko-Venäjällä ja Ukrainassa. Lisäksi tätä puskurivyöhykettä pyritään rakentamaan kognitiivisessa ja kyberympäristössä käymällä jatkuvaan informaatiota.

Venäjän teknologinen jälkeenjääneisyys erityisesti korkean teknologian alalla on vaikuttanut maan strategiseen kulttuuriin. Venäjä syyttää jälkeenjääneisyydestään, milloin mongolivalloitusta, joka katkaisi Venäjän yhteydet länteen pariaksi sadaksi vuodeksi, milloin länsimaiden pahantahtoisuutta. Keskiajalla Venäjä oli ensin mongolivallan ja sitten muukalaispelon eristämänä Lännestä, jossa renessanssi ja valistus muutti maailmankuvaa. Venäjä jäi aasialaiseen maailmaan.

Venäjä on teknologisesti jälkeenjäänyt

Maan suuri koko ja esimerkiksi elintarviketuotanto maaorjilla ja myöhemmin tehdastyötuotanto masoilla teknologisten innovaatioiden kehittämisen ja käyttöönoton sijaan vahvasti teknologista jälkeenjääneisyyttä. Tämä on lisännyt haavoittuvuuden tunnetta. Jälkeenjääneisyyttä Venäjä on pyrkinyt kirmään kiinni teollisuusvakoilulla ja omilla innovaatiohankkeilla.

Teollisuusvakoilulla on pitkät perinteet Venäjällä. **Pietari Suuri** opiskeli peitehenkilöllisyyden turvin laivanrakennusta 1600-luvun lopulla hollantilaisilla telakoilla ja KGB:n johtama vakoilijarengas hankki Stalinille ydinaseen 1940-luvun lopulla. KGB salakuljetti lännestä tietokoneita Afganistanin sodan aiheuttamat sanktiot kiertäen Neuvostoliittoon, missä ne purettiin. Aikaa vievän takaisinmallinnuksen avulla rakennettiin sitten neuvostoliittolaisia tietokoneita.

Omat innovaatiot eivät Venäjällä ole koskaan saaneet aikaan paljonkaan tuotantoon asti edennyt korkeaa teknologiaa. Siksi nytkin Venäjän tiedustelupalvelut hankkivat kuumeisesti tietoja muun muassa tekoälystä ja 5G-tekniikasta. Teknologisesta jälkeenjääneisyydestä johtuen Venäjä ei ole yleensä haastanut Länttä alueilla, joilla korkeateknologialla on ratkaiseva merkitys.

Keskitetty valta ja vahva kontrolli

Venäjän valtava koko on vaatinut keskitettyä autoritaarista hallintoa ja komento- ja valvontajärjestel-

”VENÄJÄLLÄ NYKYISET JA ENTISET TURVALLISUUS- JA TIEDUSTELUPALVELUJEN EDUSTAJAT OVAT SAAVUTTANEET POLIITTISESSA PROSESSISSA VAIKUTTAVAN PÄÄTÖKSENTEKIJÄN ASEMAN.”

mää. Tarve pitää koossa Venäjän sosiaalisesti, etnisesti ja uskonnollisesti heterogeeninen väestö sekä taistella sisäisiä jännitteitä vastaan on ollut yksi syy yksinvaltiudelle. Autokraattinen, keskitetty päätöksentekojärjestelmä on luonut homogeenisen strategisen kulttuurin, joka mahdollistaa nopean ja joustavan sotilaallisen voiman käytön poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Länsimaisissa demokratioissa poliittisen vallan ja vastuiden hajauttaminen eri ministeriöille ja virastoille estää osin nopeaa kansalliseen turvallisuuteen liittyvää päätöksentekoa. Venäjällä nykyiset ja entiset turvallisuus- ja tiedustelupalvelujen edustajat ovat saavuttaneet poliittisessa prosessissa vaikuttavan päätöksentekijän aseman. Venäjän strategiselle kulttuurille on ominaista reagoida nopeasti. Haittapuolena on, että päätökset eivät aina perustu todenmukaiseen tilannekuvaan. Tämä on nähty viimeksi Venäjän laajentaessaan sotaa Ukrainaa vastaan.

Sodankuvan muutos on yksi Venäjän strategisen kulttuurin ajureista. Venäjän yleisesikunnan päällikkö, kenraali **Valeri Gerasimov** piti vuonna 2013 paljon siteeratun ja tulkitun puheen, jossa hän totesi, että sodan säännöt ovat muuttuneet. Clausewitzilainen usko sotilaallisen voiman käyttöön poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi on edelleen tärkeää, mutta ei-sotilaallisten keinojen merkitys on kasvanut. Sodan ja rauhan väliset rajat ovat hämärtyneet ja sotaa käydään jatkuvasti esimerkiksi hybridiympäristössä. Epäsymmetriset toimet, kuten erikoisjoukkojen ja sisäisen opposition käyttö pysyvien rintaman luomiseksi koko vihollisvaltion alueen syvyteen ja informaatio-operaatiot ovat osa muuttunutta sodankuvaa.

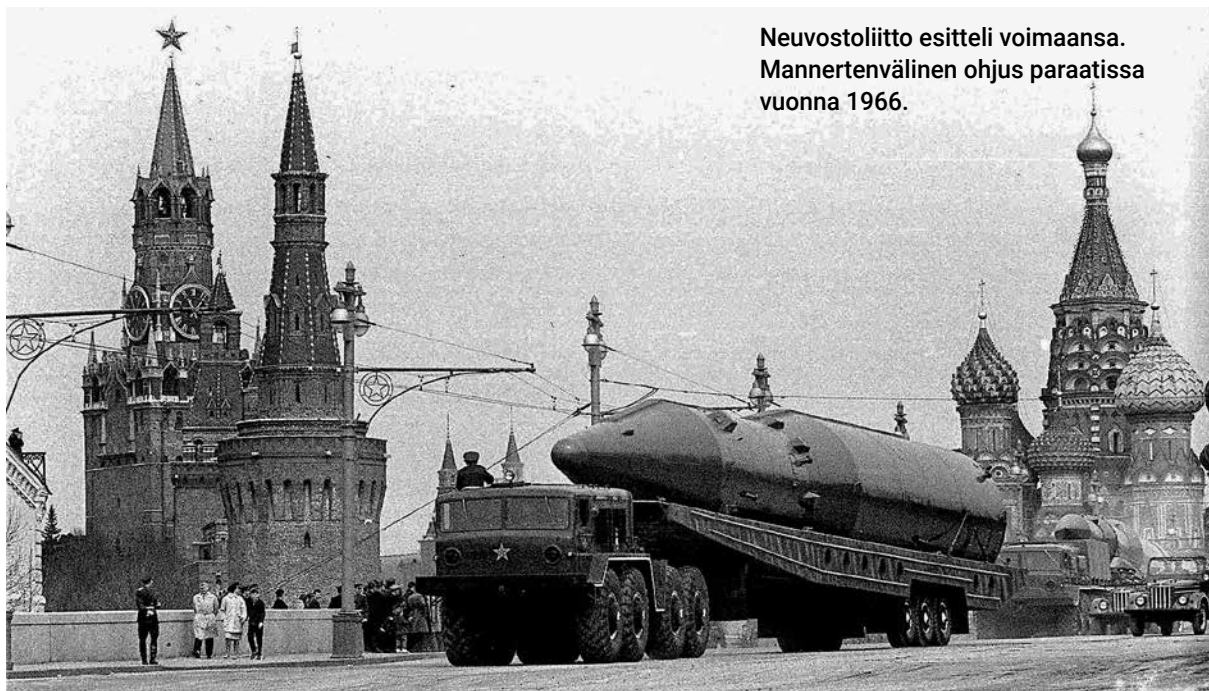
Neuvostoliiton hengessä yritetään taas

Neuvostoliiton hajoaminen vuonna 1991 on esimerkki shokista, jolla hetken aikaa näytti muut-tavan Venäjän strategista kulttuuria. Sotilaallises-ti vahva, aggressiivinen länsivaltioiden piirittämä Neuvostoliiton linnoitus romahti ja sen tilalle yritti tulla liberaali Venäjä, demokratia ja taloudellinen ja poliittinen yhteistyö lännen kanssa. Patrioottinen pragmaatikko **Jevgeni Primakov** kuitenkin korvasi länsimielisen ulkoministerin **Andrei Kozyrevin** tammikuussa 1996, ja Venäjän ulkopoliitiikka alkoi palata Neuvostoliiton ulkopoliitiikan suuntaan. Ennen ulkoministerin tehtävää FSB:n johtajana toiminut Primakov keskittyi varmistamaan Venäjän aseman globaalina suurvaltana.

Primakov vastusti Yhdysvaltojen maailmanvaltaa ja kannatti moninapaista maailmanjärjestystä, Venäjä yhtenä näistä navoista. Hän yritti vähentää USA:n vaikutusvaltaa, tukea Venäjän ja Kiinan strategista kumppanuutta ja liittoa Valko-Venäjän kanssa. Primakov halusi saada Kaukasuksen ja Keski-Aasian Venäjän vaikutuspiiriin. Kosovon sota ja Naton pommitukset Serbiassa viimeistään lopettivat länsisuuntauksen. Kun silovikit Putinin johdolla ottivat vallan Kremlissä vuonna 2000 Venäjän strateginen kulttuuri alkoi muistuttaa yhä enemmän Neuvostoliiton strategista kulttuuria.

George Kennan oli amerikkalainen diplomaatti, joka työskenteli pitkään Neuvostoliitossa 1930- ja 1940-luvuilla. Hänellä oli hyvä venäjän kielen taito ja hän pystyi väistämään peiliefektiä ja vahvistus-harhaa. Kennan varoitti vuonna 1946 Washingtonia Neuvostoliiton imperialismista ja Stalinista niin sanotussa pitkässä sähköissään, joka on kuvaus Neuvostoliiton strategisesta kulttuurista. Kennanin mukaan Kremlin neuroottisen maailmankuvan pohjana on perinteinen ja vaistomainen venäläinen turvattomuuden tunne. Venäläiset ovat hänen mukaansa aina pelänneet vieraiden tunkeutumista Venäjälle ja kontaktia länsimaailman ja oman maailmansa välillä. Lisäksi Kreml on pelännyt mitä tapahtuisi, jos venäläiset oppisivat totuuden maailmasta. Kennanin mukaan Kreml on oppinut, että se voi varmistaa turvallisuutensa vain pitkäaikaisessa, mutta tappavassa taistelussa kilpailevan vallan täydelliseksi tuhoamiseksi, ei koskaan sopimuksilla tai kompromisseilla.

Niille, jotka ovat ihmetelleen esimerkiksi ulkoministeri **Sergei Lavrovin** kertomuksia etnisesti kohdistuvasta biologisesta aseesta Kennan toteaa, että Kremlillä on vapaus esittää mitä tahansa väitteitä, joita se pitää asiansa kannalta hyödyllisenä ja vaatia niiden ehdotonta hyväksymistä. Totuus Venäjällä ei ole vakaa vaan Kremlin itsensä luomaa. Kennanin mukaan totuus voi Venäjällä vaihdella viikoittain. ■

Neuvostoliitto esitteli voimaansa.
Mannertenvälinen ohjus paraatissa
vuonna 1966.

Natoon liittyminen on kahden raiteen jäsenyysprosessi

VENÄJÄN aloitettua hyökkäyssotansa Ukrainaa vastaan, turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö muuttui Suomen kannalta peruuttamattomalla tavalla. Venäjään sotilaallinen uhka on kasvanut, jonka lisäksi kysymys sotilaallisesti liittoutumisesta on tullut ajankohtaiseksi. Sekä suomalaisten enemmistö että suuri joukko kansanedustajia ovat lyhyessä ajassa ryhtyneet kannattamaan Suomen Nato-jäsenyyttä.

Mikäli Suomi aikoo Natoon, sillä on edessään jäsenyysprosessi, joka kulkisi kahdella raiteella: kansallinen ja kansainvälinen.

KANSALLISELLA RAITEELLA tarkoitetaan nyt yhteisymmärryksen hakemista jäsenyyden puolesta eduskunnan sisällä sekä hallituk-

sen ja tasavallan presidentin toimesta. Hallitus on teettämässä päivitetyn turvallisuuspoliittisen selonteon, jossa luodaan raamit Suomen Nato-päätökselle. Selonteon jälkeen tasavallan presidentti ja hallitus tekevät Nato-jäsenyyden hakemisesta päätöksen. Lisäksi Suomen on vahvistettava kriisinsietokykyään Venäjän mahdollista vaikuttamista vasten.

KANSAINVÄLISELLÄ RAITEELLA tarkoitetaan sitä, että Suomen on tehtävä ennakkoon tunnusteluja Nato-jäsenyytensä tueksi. On Suomen etu, mikäli sen jäsenyysprosessi kulkisi mahdollisimman sujuvasti ja tämä edellyttää selkeää tilannekuvaa Nato-maiden ajattelusta.

HENRI VANHANEN
Kokoomuksen
ulkopoliittinen asiantuntija

Natoon liittymisen kannatus on vahvaa

Kansalaismielipide

Lähde: HS / Kantar TNS (30.3.2022)

Lähde: YLE / Taloustutkimus (14.3.2022)

Upseeriliiton jäsenet

Lähde: Upseeriliitto jäsentutkimus (31.3.2022)

Kirjoittaja on kapteeniluutnantti, joka palvelee suunnittelu-upseerina 2. Logistiikkarykmentin esikunnassa.

"Yksi sotaharjoitus tuplatöillä, kiitos!"

Sotilaalliset harjoitukset ovat sotilaan leipätyötä. Niissä harjoitellaan poikkeusolojen tehtäviä. Sotilaallinen harjoitus tarkoittaa kuitenkin usein kaksinkertaista työtä. Tuplatyöt ovat raskaita, harjoitusvuorokaudet pitkiä ja palautumiseen annettu aika olematon.

Viime vuosina on puhuttu paljon hybridisodankäynnistä ja siitä, miten normaali- ja poikkeusolojen raja on hämärtnyt. Hämärtnymisen myötä on katsottu, että sotaharjoituksessa voidaan tehdä muita töitä, jotka eivät varsinaisesti kuulu harjoituksen agendaan. Sotaharjoituksilla on aina ollut oma teemansa ja omat tavoitteensa. Ne ovat olleet itsenäisiä tapahtumia ja irrall-

laan muista töistä. Toisin sanoen, sotaharjoituksiin on yleensä menty harjoittelemaan tiettyä poikkeusolojen tehtävää, tai menty kouluttamaan varusmiehiä tai reserviläisiä poikkeusolojen tehtäviin.

Nykyään osallistujilta kuitenkin vaaditaan myös niiden töiden tekemistä, jotka jäisivät sotaharjoituksen vuoksi tekemättä. Sotaharjoituksien aikana voi olla useita verkkokokouksia, suunnittelutöitä tai hallinnollisia töitä, jotka vaaditaan suoritettaviksi suoraan tai epäsuorasti. Harva esimies on antanut suoria käskyjä tehdä sotaharjoitukseen kuulumattomia töitä, mutta moni kuitenkin vetoaa työntekijään, syyllistää työntekijää tai perustelee työt tehtäväksi sotaharjoituksesta huolimatta.

Tunnollisia viedään

Vaikka kritisoin sotaharjoitusten aikana vaadittuja tuplatöitä, annan vaatimuksille myös ymmärrystä. Jos esimiesasemassa oleva henkilö ei hyväksyisi esimerkiksi työaikoja ajallaan, jäisi alaisilta ansioita saamatta ajoissa. Lisäksi jotkin asiat vain vaativat nopeaa reagointia siitä huolimatta, että samalla on menossa sotaharjoitus. Kaikkea ei voi tehdä etukäteen eikä enää ehdi sotaharjoituksen jälkeen.

**Takkia vaihda, tehtäviä suorita!
Näinkö nykyään hoidetaan toimisto- ja
sotaharjoitustyöt Puolustusvoimissa?
Päällekkäin ja tuplatyönä? Ennen so-
tatarjoituksiin osallistuvat keskittyivät
täysin pelkkään sotaharjoitustyyöhön.**

”HENKILÖSTÖLLÄ VOI OLLA TUNNE, ETTÄ JOTAIN PITÄÄ JATKUVASTI SUORITTA TAI ON HUONO IHMINEN JA SAA PAHEKSUNTAA VIIMEISTÄÄN SUORITUS-ARVIOINNEISSA.”

Kritiikkini osuu enemmän siihen, miten asiaa sovelletaan. Kun ”sotaharjoitukseen kuulumattomista töistä” on vaiivhaa tullut erilaisten perustelujen kautta ”myös poikkeusoloissa hoidettavia töitä ja siksi myös sotaharjoituksessa hoidettavia töitä”, huomio työn määrästä, kiireestä ja palautumisen riittävydestä on jätetty huomioitta. Työntekijän roolissa on jäänyt maku, että erilaisten perusteluiden kautta vedotaan työnantajan näkemyksen olevan ehdottoman oikea. Samalla syyllistetään työntekijää, joka ei haluaisi tehdä kahta työtä päällekkäin. Jos tunnollinen työntekijä hoitaa tuplatöitä ja siitä aiheutuu ylimääräistä kuormitusta tai jopa uupumista, huomioidaanko asiaa mitenkään, vai jätetäänkö vastuu jaksamisesta työntekijälle lisävaatimuksista huolimatta?

Joskus muistan tapana olleen, että harjoitukseen kuulumaton työ merkittiin erillisinä työtunteina sotaharjoituksen työajan lisäykseksi. Tämä tietää tietysti lisää kustannuksia työnantajalle, eikä lisäkustannuksia mielellään saa aiheutua. Itselleni tokaisiinkin aikanaan eräässä joukossa seuraavalla tavalla: ”Lisätunteja ei saa kertyä. Omat hommat pitää hoitaa, vaikka lähtisit sotaharjoitukseen. Jos koet tämän huonoksi, pitää jäädä sitten pois harjoituksesta.” Ratkaisu oli sinänsä toimiva, mutta siinä vedottiin taas työntekijän omatuntoon. Joko piti tehdä tuplatöitä ilman lisäpalkkaa, tai jäädä pois harjoituksesta ja tuntea syyllisyyttä. Harjoitukseen ei siis ollut asiaa, ellei ollut valmis tuplatöihin.

Sotaharjoitukseen keksitään kyllä kiirettä

Eräässä sotaharjoituksessa aikanaan tempo oli melko rauhallinen. Sen vuoksi osallistujille keksittiin

muuta töitä, jotta voitiin hyödyntää sotaharjoituksen työaika. Varsinaiset harjoituksen työt olivat lyhytkestoisia velvoitteita tiettyihin kellonaikoihin. Niiden väleissä tehtiin muun muassa suunnittelutöitä. Harjoitusvuorokaudet kestivät työajallisesti noin klo 08:00-21:00 välisen ajan ja valtaosa töistä oli harjoituksen varsinaiseen agendaan kuulumattomia.

Tunnollisena sotilaana en nähnyt itsekään järkevänä istua peukaloita pyöritellen mukana harjoituksessa, mutta jokin asiassa jäi silti kaivelemaan. Teimme periaatteessa ylimääräistä työtä ajalla, joka ei ollut sille varattua. Tämä aiheuttaa vääristymän siihen, että työnantaja voi olettaa annetun työajan riittävän työmäärästä suoriutumiseen. Ensi kerralla sotaharjoituksessa voikin olla täysi työ päällä kellon ympäri, mutta siitä huolimatta ylimääräisiä töitä odotetaan suoritettavaksi.

Työntekijän roolissa jääkin usein tunne, että pelkkä ammatissotilaan tunnollisuus ja halu tehdä parhaansa eivät enää riitä. Niitä ulosmitataan syyllistämällä. Henkilöstöllä voi olla tunne, että jotain pitää jatkuvasti suorittaa tai on huono ihminen ja saa paheksuntaa viimeistään suoritusarvioinneissa. Tulee olla siis aina valmiina tekemään ylimääräistä, vaikka itse keksimällä.

Sotaharjoitusvuorokausi katsotaan ”tavalliseksi työpäiväksi”. Sen päivittäinen laskennallinen työaika on kahdeksan tuntia. Yleisin tehokas työaika, jonka olen harjoituksissa tehnyt, on noin 12 – 14 tuntia. Joskus tämän päälle suoritetaan yöllistä päivystystä joko muutaman tunnin valveillaololla tai pitämällä puhelin korvan juuressa yön ajan. Olipa harjoituksen tahti kiivas tai vähemmän kiivas, jo pelkkä valppaana oleminen vuorokauden ympäri ottaa veronsa.

Henkilöstön toimintakykyä on toki hyvä joskus mitata vaativastikin, mutta tuntuu, että tulospaineet vaikuttavat kiivauteen nykyään enemmän, kuin itse toimintakyvyn tarkastelu.

Nukutaan missä vaan, kunhan ei kotona

Harjoituksissa nukkuminen on myös kiinnostava asia. Muistan vuonna 2017 olleen puhetta siitä, saako työpisteellään, tai toimistoissa ylipäätään, majoitua sotaharjoituksen aikana. Keskustelua oli ainakin siitä, täyttääkö toimisto majoitukselle asetetut vaatimukset. En ole kuullut tästä asiasta enää pitkään aikaan, mutta toimistoissa olen edelleen yöpynyt.

Keskustelun hautautuessa muiden aiheiden alle muistan kuitenkin, että jotkut tahot sovelsivat ohjei-

ta yöpymällä edelleen toimistoissa, jotkut tahot jopa hotelleissa. Pääasiana oli, että kunhan ei mennä koiteihin nukkumaan.

En sinänsä näe ongelmaa toimistossa nukkumiseen, jos turvallisuusasiat ja olosuhteet ovat kunnossa ja majoittujille sallitaan rauha lepoon. Ongelmana näen sen, jos toimistoihin ei ole tehty hyviä edellytyksiä majoittumiselle. En väitä, että metsään pystytetyssä teltassa yöpyminenkin olisi ergonomista, mutta pidemmän päälle kuppimainen ja pinkeä retkisänky toimistopöydän alla tai kovalle lattialle asetettu makuualusta eivät ole kovin toimivia ratkaisuja. Majoitusratkaisuja voisi edelleen kehittää. Etenkin, jos tilakustannuksissa pyritään edelleen säästämään, eikä toimistojen ohella kannata pitää erillisiä majoitustiloja.

Mutta "sodastakin" tullaan joskus kotiin

On syytä tarkastella myös kotiasioita. Olin kerran 10 päivää kestävässä sotaharjoituksessa (joskus ehkä pidemmässäkin). Koska harjoitus jatkui yhtämittaisesti yhden viikonlopun yli, sain viikonlopun ajalta tasoitustunteja yhteensä 16 tuntia. Näin sain har-

joituksesta kaksi lepopäivää, jotka sain pitää kolmen viikon työaajakaksossa. Otollisinta palautumisen kannalta olisi ollut, jos nuo päivät olisi voinut pitää seuraavan viikonlopun yhteydessä niin, että palautumispäiviä olisi ollut neljä peräkkäin. En kuitenkaan muista, oliko se mahdollista.

Koko henkilöstö tuskin kykeni pitämään tällaista pitkää viikonloppua, sillä silloin kukaan ei olisi ollut tekemässä töitä harjoituksen jälkeisinä arkipäivinä. Palautumisen riittävyttä voidaan vain arvuutella, kun työpaikalle saapui henkilöitä, jotka olivat juuri olleet töissä 10 päivää putkeen. Aktiivisina vähintään 12 tuntia päivässä, mutta lisäksi käytettävissä ympäri vuorokauden.

Työasiat ehkä jäävät, kun lepopäivä vihdoinkin koittaa. Mutta myös ammattisotilasta odottavat kotityöt ja vapaa-ajalla hoidettavat velvollisuudet. Perhe on jo kyllin suuri peruste, mutta myös yksin elävillä sotilailla on kotonaan odottavia askareita ja velvollisuuksia. Parin viikon sotaharjoituksen jälkeen lepo voisi tehdä hyvää, mutta ei voida olettaa, että kaikilla siihen olisi aina mahdollisuus. Sotimisen jälkeen pitää pyykätä, tiskata, siivota, hoitaa lapsia, kunnostaa taloa, hoitaa taloyhtiön asioita, huoltaa autoa ja

"HENKILÖSTÖN MINIMIMÄÄRÄ RIITTÄÄ HÄDIN TUSKIN TÖIDEN SUORITTAMISEEN."

juosta asioilla kaupungilla. Parin viikon arki-iltojen kotityöt kasautuvat ja niiden purkaminen ottaa aikaa. Levolta.

Sotilaallinen harjoitus voi päättyä perjantaina, jolloin osallistuja pääsee harjoituksen päättämisen ja varusteiden palauttamisen jälkeen suoraan kotiin palautumaan pitkistä työpäivistä. Sotaharjoitus voi kuitenkin päättyä minä viikonpäivänä tahansa. Jos harjoitus päättyy torstaina, tulee henkilön usein tulla töihin myös perjantaina. Sotaharjoituksen kirjattava työaika on kahdeksan tuntia (08:00), minkä vuoksi siitä ei yleensä synny tasoitettavaa, eikä lepopäiviä. Voi olla, että rankankin sotaharjoituksen päättyessä torstaina osallistuja pääsee kotiinsa vasta iltamyöhään ja joutuu heti seuraavana aamuna olemaan töissä jo ennen kahdeksaa. Harjoituksen kuormasta palautuminen jää silloin melko vähäiseksi.

Millaista jaksaminen olisi oikeassa sodassa?

Sotilaan työelämää muokkaavana trendinä on, että nykyisessä maailmassamme normaaliolojen ja poikkeusolojen raja voi hämärtyä. Näistä termeistä ei edes enää aina puhuta. Sen sijaan puhutaan valmiuden säätelystä tilanteeseen sopivalla tavalla. Se tarkoittaa sitä, että mikäli tilanne vaatii jonkinlaista kriisissä toimimisen valmiutta, voidaan nostaa valmiutta vastata niihin asioihin, jotka saattavat tulla ongelmaksi.

Valmiuden säätelyllä vastataan kriisitilanteisiin. Mutta samalla kun Puolustusvoimia on viety yhä enemmän kohti jatkuvasti valppaana olevaa toimijaa, ei henkilöstön jaksamista olla huomioitu riittävästi. Sotilailla on yhä vähemmän sellaisia työpäiviä, jolloin voidaan tulla rauhassa töihin, tarkastella tehtäviä ja tehdä ne rauhassa ja laadukkaasti. Valmius pitää ihmiset varpaisillaan, henkilöstön minimimäärä riittää hädin tuskin töiden suorittamiseen ja välillä tehdään tunnollisesti tuplatyötä tai harmaita töitä.

Olen kuullut useiden sotilaiden pohtivan, että jos elämme rauhan aikaa jatkuvassa kiireessä, paineessa ja uupumisvaarassa, miten jaksaisimme sodassa, kriisissä tai poikkeusoloissa? Tätä kysymystä pitäisi pohdiskella jossain ihan muualla kuin suorittavassa portaassa.

Nyt meillä onkin sopivasti menossa poikkeustilanne, tai kriisi^{*)}. Koronavirus koettelee kaikkia ihmisiä yhteiskunnassamme jo kolmatta vuotta. Kriisi on poikkinut paljon varautumistehtäviä, valmiustehtäviä, suunnittelu- ja seurantatehtäviä, virka-aputehtäviä ja arjessakin läsnä olevia rajoitteita, jotka hidastavat leipätöiden tekemistä. Ollaan melkein kuin jatkuvassa sotaharjoituksessa. Paitsi että voidaan mennä vielä erikseen sotaharjoitukseen. Harvasta työstä on kuitenkin edelleenkin tingitty ja henkilöstömäärään odotellaan edelleen kohennusta.

Ettei menisi jo triplatöiksi, toivoisin viimein puhetta paitsi henkilöstömäärän lisäämisestä, myös tehtävien määrän ja priorisoinnin tarkastelusta. Tehtävien määrän ja priorisointiin pitäisi vaikuttaa mahdollisimman ylhäältä. Priorisoinnissa vedotaan usein virheellisesti lähiesimiehiin, joilla ei useinkaan ole tosiasiallista mahdollisuutta priorisoida kunnolla tai sysätä jotain tehtävää sivummalle. Jos niin tekee, niin nuhtelua tulee. Jos väkevää priorisointia tällä hetkellä tapahtuu, jossain kohtaa johtamisketjua näyttämisen halu ohittaa priorisoinnin, eikä priorisointi jalkaudu suorittajille asti.

Voi olla, että maailma ympärillämme uudistuu ja vaatii jatkossa meiltä yhä enemmän joustavuutta sekä valmiutta aina yksilötasolla. Mutta haasteisiin vastaamisen ohessa ei saa tyytyä vain ongelmien ratkaisemisiin. Tulee välillä tarkastella, miten ongelmat ratkaistiin ja tulisiko uusissa toimintatavoissa huomioida pelkkien lisäysten ohella myös joidenkin asioiden karsimista.

Sotaharjoitusten suhteen olisi hyvä, jos niihin sekoittuisi jatkossa mahdollisimman vähän niihin liittyvät töitä. Tällöin turvattaisiin itse harjoituksen päämääränä olevan tehtävän oppiminen ja kertaaminen sekä laadukas osaamistaso kriiseihin vastatessa. Unohtamatta vähemmän kuormittavaa työtä, kun voisi jättää tuplatyöt minimiin ja panostaa laatuun. Ja jos vielä lepoa ja palautumista alettaisiin arvostaa enemmän, yhä useammasta sotilaasta saataisi kuoriutua entistä suorituskykyisempi ja virkeämpi ammattilainen, jolla olisi oma tehtävä kirkkaana mielessä. ■

^{*)} Artikkel on kirjoitettu ennen Ukrainan sotaa.

Lars Fresker
Swedish Association of Military Officers
(Officersförbundet)

Positive outcomes on National Defence and international missions

In the early days of our international commitments, military international mission and peacekeeping was to some extent regarded as a burden by the military leadership.

The Swedish Army Chief was not enthusiastic to deploy an army battalion to the Middle East and Gaza in 1956, neither was his successors in 1960 (Congo) and 1964 (Cyprus). The reason for their reluctance were based on believed shortcomings to uphold readiness in the cold war climate around the 1960's and 1970's. You can't blame them – it was a sensitive era and they took their office seriously.

However – since the end of the cold war, we have witnessed an increased commitment by our nations to secure international stability and security. For the last 25-30 years our Nordic countries have deployed to several continents and countries around the world. We have seen engagement with both large and small military units as well as single staff officers in multinational Headquarters.

But could the redirection to national defence indicate that international commitments have become a burden again? I would say no, it has not! Even though it would be easy to consider international engagement as unnecessary, one couldn't be more wrong.

Our international commitments are providing us with valuable experiences in a broad sense. Such as individual experience among officers and soldiers to build and validate their own abilities in a war zone, to more overall and compre-

hensive experiences. One of those more important abstract lessons could be addressed as Interoperability. The ability to cooperate and collaborate between military professionals, from individual level to higher commands.

Swedish Armed Forces has gained great experience of interoperability. In technical issues derived from control and command systems, as well as experience from doctrine, procedures and training with other nations.

Human and cultural aspects of interoperability are important as well and brings us several thoughts to reflect upon. Duties abroad could both encourage and strengthen the trust in national procedure and systems. Deployment and commitments abroad in multinational mission are also very important for networking among military professionals. It promotes important personal relations which can be very valuable in times of tensions along our borders.

Sweden is building its military capability together with other close nations. Finland is one of the most important ones in this sense. That's why our commitment to international peace and security and our contribution abroad is still very important for our national defence. ■

"IT IS NOT EITHER OR – IT IS BOTH NATIONAL AND INTERNATIONAL MISSIONS. THEY ARE EQUALLY IMPORTANT."

Meripalvelun kehittämistä on jatkettava

TEKSTI **KLAUS ERICSSON**

Kirjoittaja on Merivoimien alueellinen pääluottamusmies

KUVAT **MERIVOIMAT**

Yli vuoden kestänyt meripalvelun kehittämiskokeilu päättyi Rannikkolaivastossa helmikuussa 2022. Kehittämiskokeilu toi kiistattomasti esiin tarpeen jatkaa meripalvelun kehittämistä vastaamaan muuttuneen toimintaympäristön asettamia vaatimuksia.

Meripalveluksen kehittämisskokeilun riittävän pitkä kesto ja aktiivinen palautteen kerääminen siihen osallistuneelta henkilöstöltä mahdollisti vertailukelpoisten tulosten kokoamisen ja analysoinnin. Tulosten perusteella henkilöstön työssä jaksaminen, töiden järjestelyt ja suunnitelmallisuus parantuivat merkittävästi kokeilujakson aikana.

Tämä kokeilu oli ensimmäinen konkreettinen toimenpide yli yhdeksän vuotta eri kokoonpanoissa ja foorumeilla jatkuneen meripalvelun kehittämistyön aikana. Tavoitteena on ensisijaisesti henkilöstön työssäjaksamisen parantaminen sekä työ- ja vapaa-ajan yhteensovittamisen mahdollisuuksien lisääminen.

Valmiusvapaa vai meripalveluvapaa?

Kokeilun aikana ainoastaan Merivoimien valmiusaluksella käytössä ollut valmiusvapaa mahdollisti tehokkaasti valmiusvuorosta palautumiseen ja lisäsi kiistattomasti henkilöstön työssä jaksamista. Valmiusvapaan osalta vähintään viiden vuorokauden osallistumisesta valmiusvuoroon valmiusaluksella suunniteltiin yhden päivän valmiusvapaa, jolla ei ollut tuntiarvoa. Työjakso suunniteltiin vajaaksi säännöllisen työvuoron verran jokaista yleensä viikon pituista valmiusvuoroa kohti.

Valmiusvapaata ei työnantajan vastustuksesta johtuen kyetty laajentamaan koskemaan kaikkia merivoimien valmiusaluksia. Kokeilun palautteen perusteella henkilöstö toivoi, että valmiusvapaan sijaan otettaisiin käyttöön kaikkea meripalvelusta koskeva meripalveluvapaa, joka muodostuisi vastaavalla tavalla.

Erään meripalvelukokeiluun osallistuneen meriupseerin sanoin:

”Valmiusvapaavuoro on aiheuttanut hieman närrää joissakin oman yksikköni työntekijöissä, sillä oman alukseni henkilöstö ei pääse niistä hyötymään. Räikein esimerkki oli yksikköharjoitus, jonka aikana yksi aluksista oli valmiusvuorossa ja aluksen henkilöstö sai täten ylimääräisen vapaan. Todellisuudessa alusten välisessä työkuormassa ei ollut eroa.”

Työaikamerkintää on kehitettävä

Kehitettiinpä meripalvelua tulevaisuudessa millä tavalla tahansa, henkilöstöä ei tule asettaa eriarvoiseen asemaan keinotekoisilla työajan suunnitteluun liittyvillä työkaluilla ja elementeillä. Tämä oli myös ensisijainen peruste sille, miksi vain yhtä valmiusaluksista koskevan valmiusvapaan mallia ei voitu hyväksyä jatkettavan keväällä 2022. Meripalveluk-

"HENKILÖSTÖ EI OLE
VAATIMASSA LISÄÄ RAHAA.
TOIVOMME AITOA MAHDOLLI-
SUUTTA TYÖSSÄJAKSAMISEN
KEHITTÄMISEEN."

MERIVOIMIEN ALUEELLINEN PÄÄLUOTTAMUSMIES
KOMENTAJA KLAUS ERICSSON

sen kehittämistä ja henkilöstön työssäjaksamista tulee parantaa ensisijaisesti kehittämällä 24 tuntia kestävän meripalveluvuorokauden työaikamerkintää.

Puolustusvoimien työaikalaki on vanhentunut

Nykytilanteessa valmiusvuorojen ja harjoitusten aikana yhden meripalveluvuorokauden aikana tehdään jopa 16–18 tuntia töitä, vaikka työajallisesti kyseisestä vuorokaudesta merkitään ainoastaan 7 tuntia ja 39 minuuttia työaikaa. Suurimpana syynä tähän on täysin vanhentunut Puolustusvoimien virkamiesten työaikalaki vuodelta 1970, joka ei vastaa 2020-luvun asettamia vaatimuksia työnteolle.

Työaikamerkintä ”yön yli” jatkuvan meripalveluvuorokauden osalta tulisi olla ainakin 10 tuntia, joka vastaisi paremmin todellista toteutunutta työaikaa esimerkiksi valmiusvuoron tai normaalin harjoitusvuorokauden osalta. Vastaava työaikamerkintä sotilaallisten harjoitusten osalta on vähintäänkin perusteltua vallitsevan tilanteen aikana, varsinkin valmiuden ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvän sotilaallisen harjoittelun osalta. Mallin voisi laajentaa

koskemaan koko Puolustusvoimia ja ainakin kaikkea valmiustoimintaa henkilöstön työssäjaksamisen kehittämiseksi. Kuten tuli Yleisradiolle marraskuussa 2018 todettua, henkilöstö ei ole vaatimassa lisää rahaa, vaan toivomme aitoa mahdollisuutta työssäjaksamisen kehittämiseen.

Osaavaa miehistöä on oltava riittävästi

Usein kuultu argumentti valmiusvapaiden lisäämistä vastaan liittyy varusmiesten koulutukseen ja alusten huoltoon. Meripalvelun kehittämistä vapaiden osalta vastustavat kyselevät, että miten varusmieskoulutus toteutetaan ja mitä tapahtuu alusten kunnossapidolle, jos aluksen henkilökunta on valmiusvapaalla? Vastaus on luonnollisesti ennakoivassa työaikasuunnittelussa sekä alushenkilöstön riittävässä laadussa ja määrässä Puolustusvoimien henkilöstöstrategian mukaisesti.

Vuonna 2015 taloudellisista näkökulmista toteutettu Puolustusvoimauudistus ei esimerkiksi tunnistanut tarvetta alushenkilöstön koulutusorganisaation olemassaololle. Nyt eri koulutusten toimeenpanemiseksi joudutaan jatkuvasti käskemään aluksilla palvelevaa henkilökuntaa kouluttajatehtäviin. Siis samojen henkilöiden, joiden työpanosta kaivataan tehtävänkuvausten mukaisesti ensisijaisesti aluksilla.

Sodan kokeneet miehet tunnistivat tarpeen vuosina 1948–1979 Laivaston päätukikohdassa Pansios-

sa toimineen Laivaston koulun olemassaololle, eikä aika olisi kypsä sen paluulle. Meripalvelun kehittämistä on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti, henkilöstön määrällistä ja laadullista riittävyyttä ja työsäjäksämistä unohtamatta. Upseerivaje on vallitseva tosiasia myös Merivoimissa, eikä sen aiheuttamia haasteita saada korjattua ainoastaan meripalvelun kehittämiskokeilussa käytössä olleilla uusilla työkaluilla.

Pidempi suunnittelujakso on hyvä huolloille

Mitä tulee alusten huoltoon, meripalvelun kehittämiskokeilusta kerätyn palautteen perusteella kokeilun aikana alusten huollot ja kunnossapito saatiin hoidettua suunnitellusti.

Kehittämiskokeilulla ja kuusiviikkoissuunnittelulla oli positiiviseksi arvioituja vaikutuksia alusten huoltoihin ja kunnossapitoon. Kuusiviikkoissuunnittelusta johtuen huoltoja kyettiin ennakoimaan työvuorosuunnitelmassa pidemmälle ajanjaksolle kuin nykyisin käytössä olevassa mallissa.

Esimerkiksi alusten konehenkilöstö kykeni kokeilun aikana pitämään valmiusvapaat suunnitellusti vuoron loppuksi perjantaina ja yksittäistapauksissa, jos valmiusvapaan siirtämiselle oli tarvetta, niin valmiusvapaa saatiin siirrettyä henkilön suostumuksella esimerkiksi seuraavan viikon maanantaille. Ei ole tiedossa olevia tosiasioita, jotka estäisivät vastaavan toiminnan onnistumisen muilla Merivoimien aluksilla.

Yhdessä eteenpäin – oikeaan suuntaan

Kuten eräs joukko-osaston komentaja kokematonta ohjusviirikön päällikköä aikanaan ohjasi, koskaan ei pidä olla kiire. Olen täysin samaa mieltä. Meripalvelun kehittämistä on nyt tehty ainakin reilun yhdeksän vuoden ajan. Työkalut ja menetelmät on tunnistettu kaikkien osapuolten toimesta ja ne tulee saada käyttöön ennen kuin strateginen hanke tuottaa meille uusia suorituskykyjä Laivue 2020 alusten muodossa. Alusten suunnittelun ajoprofiiliin voidaan arvioida poikkeavan merkittävästi nykyisin käytössä olevan veneluokan alusten ajoprofiilista.

Minkään organisaation tai aluksen toiminta ei voi perustua jatkuvien ylitöiden tekemiseen. Henkilöstön työssäjaksamisesta on huolehdittava ja henkilöstön sitouttamista työntekoon tulee parantaa yhdessä sopimalla ja kehittämällä meripalvelun ehtoja, kuten tähänkin saakka. ■

> KOMMENTTI

Kari Nousiainen
Neuvottelupäällikkö
Upseeriliitto

Meripalvelun ehdot Rajavartiolaitoksessa

MERIVARTIOSTOJEN vartiolaivalla työehdot poikkeavat merkittävästi Merivoimien aluksista.

Merivartiostoissa:

- Vartiovuorolla kokonaisen vartiovuorokaudet työaika on vähintään 11 tai 12 tuntia (ennen vuotta 2014 käyttöön otetuilla aluksilla 12 tuntia)
- Alle vuorokauden kestävän vartiovuoron kesto aika luetaan vartiolaivalla palvelevalle virkamiehelle kokonaan työajaksi.
- Vartiovuorokaudelta maksetaan sidotun varallaolon korvausta 11 tunnilta (40,75 % tuntipalkasta)
- Virkamiehille maksetaan iltatyökorvaus 15 %, lauantaityökorvaus 25 %, sunnuntaityökorvaus 100% ja aattopäiväkorvaus 100 % yksinkertaisesta tuntipalkasta
- Vartiovuoron ajalta maksetaan matkakustannusten korvausmääräysten edellytysten mukaisesti ateriakorvausta, osapäivärahaa tai kokopäivärahaa.
- Vartiovuoron päivittäiset työajat suunnitellaan ennen vartiovuoron alkua. Tämän suunnitelman ulkopuolinen työ on ylityötä.

Panssarivaunu ei ole voittamaton

TEKSTI MIKA MÄENPÄÄ

Kirjoittaja on ye-majuri, joka palvelee Maavoimien esikunnassa.

KUVAT LEHTIKUVA

KUMPI ON TEHOKKAAMPI: PANSSARIVAUNU VAI PANSSA- RINTORJUNTA-ASEET? HAVAINTOJA PANSSARIVAUNU- JEN KÄYTÖSTÄ UKRAINASSA HELMI–MAALISKUUSSA 2022.

Panssarivaunu on nykyaikaisella taistelukentällä tullut tiensä päähän, koska modernit panssarintorjuntaohjukset ovat niin tehokkaita.” Edellinen lause voisi olla tältä maaliskuulta ja perustua Ukrainan sodan ensi havaintoihin. Tosiasiassa lausunto on vuodelta 1973 ja perustuu Jom Kippur-sodan havaintoihin. Käytännössä kaikki Ukrainassa käytetyt panssarivaunumallit on kehitetty tuon ”havainnon” jälkeen. Panssarivaunun muuttumista obsooliitiksi taitaa olla ennustettu joka vuosikymmenenä 1920-luvulta alkaen.

Venäjä lähti parhaimmilla vaunuillaan

Venäjän hyökkäyksestä Ukraina tekee panssarivaunujen käytön näkökulmasta mielenkiintoiseksi se, että Venäjä toi operaatioon kaikki moderneimmat käytössä olevat vaunumallinsa, joihin se on käyttänyt merkittävästi rahaa modernisoidakseen kalustonsa seuraavan sukupolven panssarivaunua odottaessa, mm. T-72B3/K, T-72B3M/K, T-80U/M/K, T-80BMV, T-90/A/K, BMP-2/M, BMP-3, BMD-2, BMD-3, BMD-4, MT-LBM, BTR-82A sekä Typhoon ja Tigr-kalustoja versioineen.

Sodassa käytetyt mallit ovat parhaita ja ne on varustettu pimeätoimintakykyisiksi modernein lämpökameroin, suojattu moderneilla reaktiivipanssaroinneilla sekä osin varustettu aktiivisilla nk. soft-kill-omasuojajärjestelmillä. Niin kutsuttuja hard-kill-järjestelmiä ei ole julkisissa kuvissa havaittu – yhtä myöhemmin käsiteltävää poikkeusta lukuun ottamatta – eikä julkisten tietojen mukaan Venäjällä ole tällaisia järjestelmiä palveluskäytössä.

Käytetyt T-90 -vaunut sekä muutama havaittu T-80UK -vaunu on ollut varustettu Venäjällä palveluskäytössä olevalla elektro-optisella Shtora-1 -häirintäjärjestelmällä, jolla on tarkoitus häiritä puoli-automaattista komento-ohjausta (SACLOS) käyttävien panssarintorjuntaohjuksien toimintaa. Järjestelmä on ollut käytössä T-90 -vaunuissa myös Syyriassa, missä se on todistettavasti kyennyt torjumaan ainakin TOW-tyyppisiä ohjuksia. Ukrainassa on nähty monia tuhoutuneita T-90 -vaunuja eikä todisteita siitä, että järjestelmällä olisi pystytty vaikuttamaan Ukrainan käyttämään panssarintorjuntaohjuskalustoon ole julkisissa tiedoissa näkynyt.

Oma räjähdysaine on ”Akilleen kantapää”

T-72, T-90 ja T-80 -kalustot omaavat modernisoinnista huolimatta erään suunnittelufilosofisen erityispiirteen, joka suurelle yleisöllekin tuli osin tutuksi jo Persianlahden sodassa 1990-91 Irakin T-72:n osalta. Tornin alle sijoitettu lataustautomaatti satoine kiloineen suojaamatonta räjähdysainetta aiheuttaa hyvin usein läpäisyn sattuessa ns. ”Jack in the box” -ilmiön, jossa vaunu tuhoutuu miehistöineen täydellisesti tornin kieppuessa ilmaan ja päätyessä jopa kymmenien metrien päähän.

Mobilisaation yhteydessä on otettu käyttöön ilmeisesti varastoitua kalustoa, joka ei ole ollut joka-päiväisessä koulutuskäytössä. Tämän huomaa siitä,

että monet vaunut ovat olleet keskittämisvaiheessa erittäin siistissä kunnossa ja osassa on jopa taistelukentälläkin yhä kiinni Punaisen torin voitonpäivän paraateissa käytettyjä Punatähti ja Pyhän Yrjön ristin nauha – tarrakoristeita.

Samoin taistelukentälle on päätyneet mm. useilla messuilla nähty T-80UM-2, joka on Drozd-järjestelmällä varustetun T-80 -vaunun prototyyppi ja joita julkisen tiedon mukaan on olemassa vain yksi kapale eikä järjestelmää ole hyväksytty koskaan Venäjän armeijan käyttöön.

Rynnäkövaunu palaa helposti

Venäjä pyrki käyttämään ilmarynnäköjoukkojaan strategisen yllätyksen luomiseksi Kiovan suunnassa. Näihin operaatioihin ei tiettävästi liittynyt ilmarynnäköjoukkojen ilmapudotuspudotuskykyisten rynnäköpanssarivaunujen käyttöä. Myöhemmissä vaiheissa Venäjä on käyttänyt eliittistatuksen omaavia ja runsaasti sopimussotilaita sisältäviä ilmarynnäköjoukkojaan maahyökkäyksen kärkenä mm. Kiovan suunnassa.

Vaikka ilmarynnäköjoukkojen käyttöä tavanomaisina pataljoonan taisteluosastoina on nähty mm. Georgiassa 2008 ja lukuisissa harjoituksissa tämän jälkeen, nämä taistelut ovat osoittaneet kevyiden pääosin panssarialumiinirunkoisten ilmakuljetteisiksi suunniteltujen BMD-sarjan vaunujen olevan

Vaunun oma räjähdysaine viimeistelee tuhon.

erittäin haavoittuvia sinkotulelle ja osuman saatuaan tyypillisesti palaavan muodottomiksi.

Paljon keskustelua ovat herättäneet jo ennen hyökkäystä eräiden Venäläisten joukko-osastojen T-72B3 ja T-90 -vaunujen tornien katoille ilmestyneet nk. panssarihäkit tai -katokset. Häkit herättivät sotilasyhteisössä paljon mielenkiintoa ja niiden tarkoitusta spekuloiitiin laajasti. Ne nimettiin (virheellisesti) ”Javelin häkeiksi” mediassa ja moni uskoi niiden suunnitellun estämään Ukrainan moderneimman ns. kattohyökkäävän FGM-148 Javelin -panssarintorjuntaohjuksen läpäisyä.

Tämän todisti testeillä vääräksi Ukrainan asevoimat jo joulukuussa 2020 julkaistulla videolla. Esimerkiksi brittiläisen panssarointeihin perehtyneen asiantuntijan John Hawkesin näkemyksen mukaan edes teoriassa häkki ei voi tehot kattohyökkäävää Javelin tyyppistä tuplaontelolla varustettua panssarintorjuntaohjusta vastaan tai Bayraktar TB2:n MAM-L -ohjusta vastaan. Lieneekin syytä olettaa, että on ne suunniteltu alkuperin Harop-tyyppisiä vaunivälikkeitä tai kaupallisia itsemurhalennokkeja vastaan eikä niinkään, varsinaisia panssarintor-

Bayraktar TB2 tuhoaa BUK M2 ilmatorjuntaohjusjärjestelmän.

juntaohjuksia vastaan joita, mm. Bayraktar TB2:n käyttää maa-alustaisten kattohyökkäävien panssarintorjuntaohjuksien lisäksi.

Tuhoutuneiden vaunujen kuvien perusteella voidaan todeta, että häkit eivät suojanneet panssarintorjuntaohjuksilta, vaikka sodan ensimmäisen viikon jälkeen niitä alettiin vahvistaa myös hiekkasäkeillä. Voidaan vain arvailla mitkä ovat useiden satojen kilojen lisäpainon vaikutukset esimerkiksi tornin suuntaukseen ja vakaimen toimintaan – puhumattakaan miehistön tähtäyskyvyn heikkenemisestä. Sinänsä on erittäin vaikea päätellä, millä mikin vaunu on tuhot-

Panssarialumiini tuo keveyttä, mutta syttyessään vaunu palaa lähes tunnistamattomaksi.

NLAW -panssarintorjunta-aseita Ukrainaan ovat toimittaneet mm. Iso-Britannia ja Luxemburg. Ruotsalais-brittiläisellä yhteistyöllä suunniteltu ja valmistettu ase on myös Suomen Puolustusvoimien käytössä.

tu, sillä Syyrian konfliktin tapaisia tuhoamisvideoita, jossa käytettävä asejärjestelmä näkyy, ei ole nähty.

Ukraina haluaa tietenkin propagandassaan kertoa tarinaa, jossa länsimaiden lähettämä tuki auttaa ja samalla mystifioida Javelin voittamattomaksi asejärjestelmäksi luoden ”Javelin-pelkoa” Venäjän vaunumiehistöihin. Totuus on kuitenkin, että emme tiedä montako vaunua on todellisuudessa tuhottu, millä ne on tuhottu ja kuinka moni sai osuman mutta ei tuhoutunut. Tästä syystä on syytä vielä hillitä toteamista, että panssarintorjunta-aseet ja erityisesti Javelin olisi sodankäynnin revoluutio tai edes suurempi evoluutio.

Vuoristo-Karabahin sodan aikana myyttiseen maineeseen panssarintuhoajana noussutta aseistettua Bayraktar TB2 -lennokkia ei ole Ukrainassa ensisijaisesti käytetty panssarintorjuntaan. Ukraina on käyttänyt järjestelmää lähinnä vaikuttamisen asejärjestelmänä syvyydessä korkeanprofiilien maalien tuhoamiseen, kuten BUK M2 -ilmatorjuntajärjestelmien tai paikallistettujen komentopaikka-panssariajoneuvojen tuhoamiseen. Toistaiseksi Harop-tyyppisten vaanivien ammusten käyttöä ei ole nähty Ukrainassa. Aseistettua lennokkia tai vaanivia ammuksia ei voida toistaiseksi pitää tämän sodan näkökulmasta revoluutiona vaan lähinnä evoluutiona jo 2001 alkaneesta lennokkisodankäynnistä.

Monelle sotilaalle suurin yllätys Venäjän hyökkäyksessä on ollut Venäjän joukkojen heikko koulutustaso. Tämä on näkynyt varsin räikeästi Ukrainassa nähdyissä videoissa, joissa mm. oman toiminnan suojaaminen on ollut varsin puutteellista. Panssarivaunujen osalta tämä on näkynyt hyvinkin perusasian eli vakioitujen tähytyssuuntien noudattamatta jättämisinä. Tämä yhdistettynä näkyvän aselajien yhteistoiminnan puuttumiseen mm. panssarivaunujen suojavan jalkaväen loistaessa poissaolollaan on mahdollistanut ukrainalaisille taistelupanssarivaunujen väijyttämisen suunnista, joista panssarointi on heikoimmillaan.

Ukrainalaiset tietävät mihin iskeä

Ukrainalaiset myös selkeästi tuntevat venäläisen panssarikaluston heikkoudet ja osaavat käyttää niitä hyväkseen. Kuvia varsinaisista panssaritaisteluista on varsin vähän, mutta myös näissä venäläisen joukon passiivisuus on paistanut silmään, eikä panssarimiehille tuttua röyhkeyttä lyödä vihollinen ole ainakaan videoissa näkynyt.

Julkisissa tiedoissa on näkynyt varsin vähäisesti sulutteiden käyttöä Luhanskin ja Donetskintamien ulkopuolella, mikä on johtanut siihen, että Venäjä on päässyt etenemään joillakin pai-

kolla varsin syvälle, vaikkakin tappiota kärsien. Venäläisissä vaunuissa on näkynyt runsaasti rai-vauskalustoa, mikä todennäköisesti kieli siitä, että he odottivat enemmän sulutteita. Toisaalta etenemien syvälle ilman riittävää huoltoa on johtanut ukrainalaisten väijytyksille ja tulenkäyttöle alttiisiin huoltokuljetuksiin, joiden kohtaloista olemme nähneet kuvia.

Yhtenä ilmiönä on nähty runsas määrä hylättyä panssarivaunukalustoa. Osin tämä voi johtua polttoainepulasta, kuten monissa julkisissa lähteissä viitataan, mutta mahdollisesti myös osakalustosta on hajonnutta, mikä viittaisi kaluston kunnossapidon puutteisiin tai varaosapulaan. Uutisoidut venäläisten joukkojen huoltovaikeudet voivat myös näkyä kunnossapidon haasteina, sillä tunnetusti Venäläinen panssarikalusto on huoltointensiivistä. Merkille pantavaa on se, että kuvissa on näkynyt erittäin vähän hinauspanssarivaunu ja panssarivaunujen huoltokalustoa.

Toisena ilmiönä näkyy *rasputitsan* (kelirikko) aiheuttamia kiinnijuttumisia. Osa näistä on kuvien perusteella varsin lieviä ja todennäköisesti osaava

miehistö saisi vaunut irti erityisesti hinausvaunun avulla. Toinen kiinnostava huomio on se, että huolimatta perussäännöstä, että panssarivaunua ei tulisi koskaan jättää viholliselle tuhoamatta vähintään elintärkeitä laitteistoja, näyttää pääosa vaunuista hylätyn täysin toimintakuntoisena ja osan ovat ukrainalaisjoukot kysyneet ajamaan pois paikalta. On arvioitu, että miehistön puutteellinen motivaatio ja osaaminen on aiheuttanut ison osa hylkäämisistä.

Mitä johtopäätöksiä sitten Venäjän hyökkäyksestä tulisi tehdä panssarivaunujen käytön ja panssarintorjunnan osalta puolustusjärjestelmän kehittämiseksi? Ei vielä mitään, sillä näyttää siltä, että data, jota julkisista lähteistä on saatavilla ei vielä mahdollista tarkempaa analyysia ja toisaalta muutuvan tekijänä voidaan pitää havaintoja panssaroitujen joukkojen käyttöperiaatteiden laiminlyönnistä ja joukkojen koulutustasosta. Toisaalta ei pidä olettaa, että Venäjä toistaisi samaa virhettä.

Panssarivaunu edustaa maakulkuneuvoista edelleen parasta mahdollista yhdistelmää suojaa, tulivoimaa, liikkuvuutta ja johdettavuutta eikä sen korvaajaa vielä ole näköpiirissä. ■

Kaikkiin viestiliikennehaasteisiin ei aina löydy valmista ratkaisua kaupan hyllyltä. Silloin tarvitaan asiantuntemusta, kokemusta ja ammattitaitoa.

Tämä parikaapelin kantorinkka ja monet muut räätälöidyt ratkaisut vaativien kumppaneiden haasteisiin löydät Milconista.

MILCON

Valmis vaativien kumppaneiden haasteisiin

Juha-Antero Puistola
Komentaja

Goljattien paluu

Muistatko auvoisan kylmän sodan? Kaikki Euroopan valtiot tiesivät paikkansa ja rajansa hyvällä tai pahalla. Sotia käytiin jos-sain kaukana ja tieto niistä oli joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta vanhaa ja hataraa.

Suomessa ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustui yksinv. eikun konsensukseen. Neuvostoliittoa ääneen epäilevät poliitikot, taiteilijat, journalistit ja muut siirrettiin kohteliaasti mutta päättäväisesti syrjään. Vakautta takasi tankkiarmadan lisäksi muutama tuhat ydinkärkeä.

Silmät kiinni ja talle pohjaan

Kylmää sotaa seurasi jossain määrin unipolaarinen maailma, jossa USA oli selvä johtovaltio. Ei sen tekemisiä universaalisti rakastettu, mutta tuntui ihan kelvolliselta johtotähdeltä uudessa maailmanjärjestyksessä. Valitettavasti maailmanpolitiikka on kuin teinin huone – se vihaa vanhemman sanelemaa järjestystä. Kapina alkaa sukista lattialla ja päätepiste voi olla täysi kaaos. Venäjä heitti ensimmäisen parin lattialle jossain vuosien 2006 – 2008 aikoina. Jo sitä ennen Kiinan nousua oli alettu tosissaan uumoilla. Huoltajilla alkoi olla kädet täynnä anelua ja käskyttämistä. Koko pyykkikori potkaistiin nurin helmikuussa 2022.

Ikäviä nuorisovertauksia voi jatkaa. Venäjä vaikuttaa juuri ajokortin saaneelta koltiaiselta, joka parin terävän jälkeen istahtaa angliansa rattiin ja suuntaa kohti kuoppaista hiekkatietä. Jos takapenkillä olisi ystäviä, ne kiljuisivat kauhasta oktaavien noustessa nopeusmittarin tahtiin. Nyt takapenkillä ei ole tunkua, koska liki kaikki entiset ystävät ovat nähneet, että auto menee katolleen. Varikolla odottaa Kiina-setä, joka takoo romupeltiä sen verran suoraksi, ettei huviajelu pysähdy ihan kokonaan.

Setä on sen verran saita, että vaatii varikkokäynnistä suolaisen maksun. Se lankeaa korkoineen Venäjälle tulevina vuosikymmeninä.

Oi katso Kiina sun aikas koittaa

Savun haihduttua tarkastamme liitokset. Näyttää siltä, että maailmaan on syntymässä kaksi napaa – blokkia. Toista johtaa Kiina ja toista maanittelee seuraansa Yhdysvallat. Ne ovat goljattimme, joiden taakse menemme seisomaan keskelle vaatteita.

Uusi rajapinta saattaa kiehua siellä täällä, ennen kuin koittaa vakiintumisen aika. Siihen menee vielä joitakin vuosia, ja matkalla saattaa olla odottamattomia tapahtumia. Järisyttävimmät olisivat Venäjän ja/tai Kiinan hajoaminen. Yhdysvaltojenkaan pysyminen koossa ei ole luonnonlaki. Niiden kaikkien romahtaessa voisimme saada Yhdistyneisiin kansakuntiin kerralla kymmeniä jäsenhakemuksia. Tai sekin pumppu mahdollisesti siirretään pois kuleksimasta.

Kaiken myllerryksen keskellä ihmiskunta värkkää mitä mielenkiintoisempia härveleitä. Teknologia kehittyy ja mullistaa yhteiskuntiamme. Olemeko viimein ratkaisemassa halvan ja saasteettoman energian ongelmat? Kuinkas herralle/rouvalle/muulle maistuisi ikuisen elämän pilleri? Ehkäpä sittenkin lataamme tietoisuutemme Metaan. Voitte jättää ulkovaatteet ja kehon kierrätyskeskukseen.

Osa jo olevista ja varsinkin tulevista teknologioista tai niiden sovelluksista on luonteeltaan ilkeitä. Lähetystöjen pahanenteiset tviitit voivat vaihtua oikeisiin kyberjoukkotuhoaseisiin. Kuluttajan virtuaalilompakko kevenee bittivarkaan uhrina. Tekonivelet alkavat tanssia itseksensä saksanpolkkaa. Auto päättää tehdä huviajeluun kaupunkibulevardin polkupyöräkaistalla. Tai ehkäpä puolta miljardia ladattua tietoisuutta pidetään panttivankina Neuvostoliittosimulaattorissa. Mahdollisuudet ovat ylenpalttiset.

Venäjä putoaa joka tapauksessa goljattiluokan prospektijäsenistöstä niin että ryske kuuluu. Se pysyy silti riittävän isona, tarpeeksi vaarallisena ja osittain ennakoimattomana ollakseen riski yksinäiselle Daavidille. ■

Muukalaislegioona ja talvisota

TEKSTI OHTO MANNINEN

Talvisodassa taisteli Laatokan pohjoispuolella kaksi sotasankaria, jotka olivat palvelleet Ranskan muukalaislegioonassa. Näistä tuli Kollaan taisteluista tunnetuksi ”Marokon kauhu” **Aarne Juutilainen** (JR 34). Toinen, **Albert Penttilä**, komensi Tolvajärven suunnalla pataljoonaa (JR 16).

Nuorin Saksaan lähteneistä jääkäreistä oli **Albert Penttilä** (alkujaan **J.W. Lindqvist**), 15-vuotias. Hän oli ehtinyt jo olla merillä, kun hän joulupäivänä 1917 kirjautui jääkärien täydennysjoukkoon. Kuuden viikon koulutuksen jälkeen Albert oli jefreitteriksi eli korpraaliksi ylennettynä jo matkalla Suomeen. Täällä hänet aluksi sijoitettiin Jääkäriyhteyksistöön, mutta sitten hänet varsin pian sijoitettiin joukkoon, joka nimettiin Porin rykmentiksi (II pataljoonan 1. komppaniaan).

Albert osoittautui aktiiviseksi, hän osallistui Ahlaisten, Noormarkun ja Harjakankaan taisteluihin mm. hiihtopartion päällikkönä.

Harjakankaalla Lindqvist 30.3.1918 haavoittui. Hänet ylennettiin varaväpeliä. Porin valtauksen jälkeen hän toimi pioneerikouluttajana kahden viikon ajan.

II Pataljoonan komentaja kapteeni **Paavo Talvela** (sotanimenä **Strömsten**) pyysi 21.4. heimo-

hengessä päästä ”jääkäreineen” taistelemaan Karjalan rintamalle. Perusteena oli se, että rykmentin komentaja oli ”ryssä” eli Venäjän armeijassa palvellut eversti. Talvela ei kuitenkaan päässyt pataljoonastaan ennen sen lakkauttamista heinäkuussa 1918.

Sen sijaan Lindqvist, joka oli heimoaateen innostama, irtautui (mahdollisesti vielä sairaalomalalla) rykmentistä ja muodosti 11 nuoren sotilaan osaston Aunuksen retkeä varten. Hän takavarkoi muutamia hevosia, ja matka itään alkoi. Retken jäljiltä syntyneet asiakirjat viittavat siihen, että alkoholi ei ollut nuorukaisille vierasta.

MATKA SUOMEN HALKI ei ollut mutkatonta, väliin mentiin junaan ja eräällä välillä käytettiin sisävesilaivaakin. Kuopiossa nuoret saivat sankarin vastaanoton, mutta epäilyksiä heräsi. Lindqvist näet esittäytyi jääkäriyliluutnantiksi. Kysymyksiä lähetettiin rykmenttiin, mutta silloisissa oloissa vastauksen tulo kesti; eikä siellä ollut tietoa Lindqvististä.

Matkalla takavarikoitiin venäläisiltä ja ehkä vähän suomalaisiltakin jäänyttä omaisuutta. Besorkkaus-nimeä tästä silloin käytettiin (saksankielen besorgt -sanasta). Viranomaiset puuttuivat vihdoin asiaan ja Lindqvistin joukon matka keskeytyi Sortavalan, Laatokan rannalle.

SORTAVALASSA havaittiin, että nuorukainen oli eristettävä sairaalaan. Porin rykmenttiin lähetetyt kirjeet jäivät pitkään vaille vastausta. Rykmentistä näet otettiin osia varuskuntapalvelukseen ja vankileirien vartijoiksi. Tällä välin Lindqvist ehti karata sairaalan ikkunasta. Aunuksen retki ei valmisteluista huolimatta vielä päässyt vauhtiin.

Albert Oskar Penttilä (ent. Oskar Wilhelm Lindqvist) 23.11.1902–29.12.1957. Hän palveli kapteenina talvisodassa. Jatkosodan aikana hän toimi liikemiehenä Yhdysvalloissa ja lähetti taloudellista apua Suomeen sotien jälkeen.

ERON PALVELUKSESTA Penttilä sai 7.10.1918 jääkäriluutnantin arvossa. Koska virkaa ei ollut hänelle riittänyt, hän lähti joulukuussa 1918 Viron vapausotaan Viron armeijan luutnanttina. Hän oli mm. panssarijunaosastossa Prisken valtauksessa. Ehkä uran alkuvaiheen tykistökoulutus oli tässä apuna.

Viron retken jälkeen Penttilä kääntyi taas itään, Talvelakin oli mukana Aunuksen suunnassa. Vienen Karjalassa Penttilä osallistui vielä ns. metsäsissikapinaan 1921–22. Kostamuksen taistelussa Penttilä oli keskimmäisen osaston johtajana. Hän jäi vielä sen jälkeenkin Kostamuksen osaston päälliköksi.

Jääkärihistorioista voimme lukea, että armeijan supistamisen jälkeen töitä oli etsittävä jopa kaukaisista maista, Australiaa myöten. Penttilä oli ilmeisesti noin 1923–1924 Ranskan muukalaislegioonassa ja sen jälkeen Meksikon armeijassa, oman kertomuksensa mukaan lopulta everstin arvossa. Tähän on suhtauduttu skeptisesti. Asiaa perusteellisesti tutki-

nut **Jyrki K. Talvitie** sai selville, että Meksikon upseeriluetteloista ei ”sopivaa” everstiä löydy. Sen sijaan on mahdollista, että Penttilä olisi ollut cristerojen kapinallisarmeijassa, jossa ”everstejä” lienee tarvittu.

Jyrki K. Talvitien mielestä oli hyvin mahdollista, että juuri Albert Penttilä on ollut kirjailijanimimerkki **Simo Penttilän** (Uuno Hirvosen) esikuva, hänen kirjoittaessaan Meksikon Sonoran osavaltioon sijoitettuja romaaneja, joissa päähenkilönä oli sotilaskuvernööri, kenraaliluutnantti T.J.A. Heikkilä. Simo Penttilän tiedot Meksikon oloista pohjautuivat painettuun sanaan, sillä hän kävi siellä vasta 1950-luvun alussa. Kirjailija Penttilä lienee saanut idean Jääkäri-Penttilästä. Tästä levisi tietoa talvisodan yhteydessä ja Jääkärimatrikelissa.

Meksikosta Penttilä siirtyi Yhdysvaltoihin, ja siellä hän pääsi presidentti **Rooseveltin** autonkuljettajaksi.

TALVISODAN ajaksi Penttilä siis tuli vapaaehtoisena Suomeen mukanaan 16 muuta amerikansuomalaista. Hän sai Paavo Talvelan avulla luvan tulla rintamalle ja matkusti Laatokan Karjalaan. Tämä joukko osallistui taisteluihin omana sissiosastonaan. Kovien taistelujen jatkuessa Penttilä sai 28.1.1940 reserviluutnanttina komentoonsa JR 16:n III pataljoonan Tolvajärven suunnalla (Ryhmä Pajari). Talvisodan päättyttyä Penttilä ylennettiin reservikapteeniksi. Toukokuussa 1940 hän – saksalaisten hyökättyä Norjaan – erosi palveluksesta ja matkasi Yhdysvaltoihin.

Ilmeisesti melkoisesti myöhemmin Suomesta lähti kapteeni **Toivo Laurila**, joka oli saapunut Yhdysvalloista talvisotaan (JR 23). Vuonna 1941 laiva, jolla hän matkusti, internoitiin Skotlantiin. Syntyi suunnitelma, että amerikansuomalaisista (USA ja Kanada) organisoitaisiin hiihtojoukko taistelemaan Norjassa. Asiaa ajoivat Britannian tiedusteluelimet. Myöhemmässä vaiheessa amerikansuomalaisista organisoitiinkin hiihto-osasto, joka lienee ollut mukana Välimeren suunnassa, todennäköisesti ilman suksia.

Penttilä puolestaan ehti ”hyvissä ajoin” Yhdysvaltoihin, ja siellä hänestä tuli New Yorkin suomalaisen seuran kunniajäsen.

JATKOSODAN sytyttyä ei Penttilä päässyt Suomeen. Hänen liiketoimensa menestyivät, ja hän saattoi siten sodan päättyttyä lähettää vanhaan kotimaahan-
sa taloudellista apua. ■

Ukrainan sodan esinäytös

Zapad-2021 (Länsi-2021)
strateginen yhteisharjoitus

TEKSTI **ARI RAUTALA**
Eversti evp.

KUVAT **LEHTIKUVA, ADOBE STOCK**

Vuoden 2021 sotilaspiiriharjoituksessa oli uutena piirteenä Valko-Venäjän läsnäolo. Harjoituksessa oli yhdenmukaisuuksia, jotka ilmenivät Venäjän 24.2.2022 aloittamassa laajamittaisessa hyökkäyksessä Ukrainaan. Olivatko Venäjän presidentin ajatukset jo ”voiton paraatissa” keväisessä Kiovassa?

Aiemmista Venäjän sotilaspiiriharjoituksista poiketen *Länsi-2021* oli strateginen yhteistoimintaharjoitus, koska siihen osallistui myös Valko-Venäjän asevoimat. Harjoitukseen (10.–16.9.2021) osallistuivat myös Kollektiivisen yhteistyöjärjestön (CSTO) ja Shanghain yhteistyöjärjestön (SCO) maita noin 2 000 sotilaan voimin.

Harjoituksessa oli Venäjän asevoimien lisäksi mukana Kansalliskaarti ja voimaministeriöitä. Venäjän puolustusministeriön mukaan sotaharjoitusjoukot koostuivat 200 000 sotilaasta, 80 lentokoneesta, 15 merivoimien aluksesta, 290 panssarivaunusta ja 240 tykistöaseesta.

Useat sotilasasiantuntijat pitivät virallisia lukuja ylimitoitettuna verrattuna aiempiin vastaaviin harjoituksiin, joissa mies- ja kalustomäärät ovat yleensä olleet todellisia pienempiä. Länsimaaisia tarkkailijoita ei kutsuttu mukaan. Sotaharjoituksen kova-

Harjoituksessa käytettiin monipuolisesti erilaista kalustoa maalla, merellä ja ilmassa.

panosammunnat toteutettiin yhdeksällä Venäjän ja viidellä Valko-Venäjän ampumakentällä. Sotaharjoituksen käytännön toteutuksesta vastasi Läntinen sotilaspiiri. Edellinen Läntisen sotilaspiirin johtama harjoitus pidettiin vuonna 2017.

Harjoitusmaiden malli läntisestä Euroopasta

Länsi-2021:n vihollinen oli kuvitteellinen, mutta lähellä todellisuutta. Läntisen liittokunnan kolme valtiota yrittivät irrottaa Polesian tasavallan (Valko-Venäjä) Keskusfедераation (Venäjä) otteesta, vaihtaa Minskin hallinnon ja liittää osia maasta lännelle. Läntiseen liittokuntaan kuuluivat Njaris (Liettua ja osa Latviaa), Pomorija (Puola) ja Polaarinen tasavalta (ehkä Norja).

Puolustajana oli Keskusfедераatio, johon kuuluivat Venäjän federaatio ja Polesian tasavalta. Koska läntisen liittokunnan epäsuora vaikutus ei tehonnut, alkoi uhkavaatimuksen jälkeen hyökkäys Valko-Venäjälle syyskuun 2. päivänä ja menestyi hyvin 150 kilometrin syvyyteen. Seuraavina päivinä puolustajat pitivät pintansa vihollisen massiivisista ilma- ja ohjusiskuista huolimatta.

Onnistunut vastahyökkäys päätti harjoituksen 16. syyskuuta.

Lännelle viestinä "puolustusharjoitus"

Venäjä ja Valko-Venäjä korostivat EU:lle ja Ukrainalle, että Länsi-2021 on luonteeltaan puhtaasti puolustusharjoitus uhkaamatta muiden maiden turvallisuutta ja suvereniteettia. Presidentti ja ylipäällikkö **Vladimir Putinin** mielestä yhteisten harjoitusten toteuttaminen on loogista olosuhteissa, joissa muut järjestöt, esimerkiksi Nato, lisäävät aktiivista läsnäoloaan lähellä valtioliiton ja Kollektiivisen yhteistyöjärjestön rajoja. Valtioliitolla tarkoitetaan Venäjän ja Valko-Venäjän vuonna 1999 solmimaa ja melko tehottomaksi jäänyttä sopimusta.

Presidentti Putin esitti myös näkemyksiään asevoimien kehittämiseksi. Hänen mukaansa armeijan ja laivaston modernisointi edellyttää joukoilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa. Taistelukoulutuksessa tulee entistä aktiivisemmin käyttää tekoälyä, taistelurobotteja, lennokkeja ja automaattisia johtamisjärjestelmiä. Näin voidaan

VLADIMIR PUTININ MIELESTÄ YHTEISTEN HARJOITUSTEN TO- TEUTTAMINEN ON LOOGISTA OLOSUHTEISSA, JOISSA MUUT JÄRJESTÖT, ESIMERKIKSI NATO, LISÄÄVÄT AKTIIVISTA LÄSNÄ- OLOAAN LÄHELLÄ VENÄJÄN JA VALKO-VENÄJÄN VALTIOLIITON JA KOLLEKTIIVISEN YHTEISTYÖ- JÄRJESTÖN RAJOJA.

moninkertaisesti kohottaa joukkojen taistelukykyä myös lähitulevaisuudessa ja vaikuttaa menestyksellä taistelun kulkuun.

Valko-Venäjän presidentti **Aleksandr Lukašenkan** arvion mukaan Länsi-2021 osoitti, että valtioliiton kimppuun ei kukaan uskalla hyökätä ilman rangaistusta. Hän arvosteli Naton suuria sotaharjoituksia maan rajojen läheisyydessä ja muistutti Yhdysvalloille, että tuhansien kilometrien päästä saapuneet alabamalaiset eivät edes tiedä mitä pitäisi puolustaa.

Venäjän puolustusministeri **Sergei Šoigun** mukaan yhteisharjoituksia strategisella tasolla tullaan järjestämään joka toinen vuosi ja viittasi vielä vahvistamattomaan Venäjän ja Valko-Venäjän väliseen sotilasdoktriiniin, jolla koordinoidaan maiden sotilaallisia toimenpiteitä. Seuraava yhteisharjoitus lienee Union Shield vuonna 2023. Šoigun mielestä tarve uuteen oppiin syntyi lännen kasvavan sotilaallisen uhan sekä poliittisen ja taloudellisen painostuksen seurauksena. Esimerkkinä lisääntyneestä uhasta hän mainitsi Puolaan ja Baltian maihin siirrettyä panssariprikaatia ja neljää monikansallista pataljoonaa sekä miesmäärän kasvattamista 40 000 sotilaaseen.

Venäjän varapuolustusministeri **Aleksandr Fomin** kuvaili harjoitusta alueelliseksi konfliktiksi. Yhdysvaltalaisen tutkimuslaitoksen RSI:n (The Russian Strategic Initiative) luokituksella alueellisen konfliktin yläpuolella on enää strategisen tason laajamittainen sota, alapuolella ovat paikallinen ja aseellinen sota/konflikti. Alueellinen konflikti toimii operatiivis-strategisella tasolla ja se edellyttää useiden armeijoiden käyttöä tukenaan muut puolustushaarat ja aselajit. Länsi-2021:ssä puolustajan runkona oli yksi maavoimien armeija ja panssariarmeija.

Merkkejä Venäjän sotilaallisen läsnäolon lisääntymisestä Valko-Venäjällä on havaittavissa. Länsi-2021:n jälkeen maiden puolustusministerit jatkoivat sopimusta Valko-Venäjälle sijoitettavista kahdesta sotilaskohteesta, joita ovat ohjusvaroitussijainti ja merivoimien tutka-asema. Maaliskuussa 2021 Venäjä ilmoitti kolmen suuren koulutuskeskuksen perustamisesta. Länsi-2021:n arvioidaan lisäävän mahdollisuuksia yhden koulutuskeskuksen sijoittamiseksi Grodnoon Valko-Venäjälle. Sijaintinsa puolesta Grodno soveltuu samalla Suwalkin strategisen kapeikon valvontaan. Myöhemmin saatetaan integroida maiden ilmapuolustusverkko.

Baltian ja Puolan ulkoministerit olivat myös koolla sotaharjoituksen jälkeen. Viron ulkoministeri **Kalle Laanetin** mukaan maiden puolustukselle on ehdoton edellytys Naton ja naapureiden tiivis yhteistyö. Länsi-2021 ja Valko-Venäjän pakolaishälytys kytkettiin yrityksiin horjuttaa Baltian turvallisuutta ja vahingoittaa suhdetta Natoon sekä Euroopan unioniin. Ministerikokouksessa syytettiin Venäjää ja Valko-Venäjää lisäksi harjoituksen läpinäkyvyydestä, disinformaatiosta ja joukkojen salatuista siirroista (maskirovka).

Kokouksessa otettiin esiin myös mahdolliset Baltian maiden ja Puolan yhteiset sotaharjoitukset. Latviassa järjestettiin syyskuussa 2021 3 000 sotilaan prikaatitason Silver Arrow -sotaharjoitus, joka oli osa lokakuun alkuun kestänyttä 9 000 sotilaan Namejs-2021 -sotaharjoitusta. Samanaikaisesti Länsi-2021:n kanssa myös Norjassa järjestettiin Falcon Deploy -ilmapuolustusharjoitus.

Norjan tiedustelupalvelu totesi uhka-arviossaan jo helmikuussa 2021, että tulevassa ja pitkään valmistellussa, useita alaharjoituksia sisältävässä harjoituksessa on kyse alueellisesta taistelusta läntistä vihollista vastaan. Norjan suunnassa sotilaspiiriksi noussut Venäjän Pohjoinen laivasto torjui Polaarisen tasavallan hyökkäyksen Barentsinmerellä. Samalla laivasto toteutti vapaan navigoinnin periaa-

Venäjän Pohjoinen laivasto ja Itämeren laivasto harjoittelivat maihinnousuja menetettyjen satamien takaisinvaltaamiseksi, alustorjuntaa, ilmapuolustusta sekä sukellusvene- ja miinaoperaatioita.

tetta puolustamalla Kuolan niemimaata ja Koillisväylää. Pohjoisessa harjoiteltiin myös maihinnousuja menetettyjen satamien takaisinvaltaamiseksi, alustorjuntaa, ilmapuolustusta sekä sukellusvene- ja miinaoperaatioita.

Poiketen Länsi-2017 -harjoituksesta GPS-häirintää ja muutakaan provokatiivista toimintaa ei havaittu.

Venäjän Pohjoisen laivaston komentaja amiraali **Aleksandr Moisejev** totesi naapurivaltioiden olleen aktiivisia tiedustelijoita harjoituksen aikana Suomi mukaan lukien. Ruotsi, jolta tarkkailija kiellettiin, kohotti valmiuttaan Etelä-Ruotsissa ja Gotlannissa. Yhdysvaltojen kongressissa asiantuntijat viittasivat harjoituksen kuvaavan hyvin Venäjän aggressiivista asennetta Nato-naapureita kohtaan. Kongressissa harjoituksen puolustuksellista korostusta ei uskottu, ja Yhdysvallat liittolaisineen haluaa jatkaa nykyistä Venäjän vastaista politiikkaansa ja lisätä harjoitusten lukumäärää Venäjän rajojen läheisyydessä yhdessä Ukrainan kanssa. Lisäksi Yhdysvalloissa ja Eu-

roopassa on havaittu Länsi-2021:n jälkeen venäläisjoukkojen siirtyneen lähelle Ukrainan rajaa.

Ukrainassa on laajalti hyväksytty ajatus, että Länsi-2021 lisäsi Venäjän halua piirittää Ukraina kolmelta suunnalta. Ukrainan asevoimien kenraali **Sergei Najevin** näkemyksen mukaan Venäjän laajamittaisen hyökkäyksen mahdollisuus Ukrainaan on ollut olemassa jo vuodesta 2014 alkaen. Tältä pohjalta Ukraina laatii myös sotasuunnitelmiaan. Länsi-2021 ei kenraalin mukaan sinällään muodosta välitöntä uhkaa Ukrainalle kaikista joukkokeskityksistä huolimatta.

Venäjän Itämeren laivasto osallistui harjoitukseen, jossa laivasto muodosti taktisia ryhmiä. Ne harjoittelivat ilmapuolustusta, sukellusveneiden torjuntaa, miinoittamista sekä ampuivat ohjuksilla ja tykistöllä sekä tekivät maihinnousuja.

Kaliningradissa toteutettiin öinen laskuvarjomaahanlasku noin 300 miehen voimin tavoitteena komentopaikkojen tuhoaminen sekä sillanpääaseman hankkiminen ja puolustaminen. Taannoin Kaliningradia vahvistettiin yhdellä uudella maavoimien divisioonalla.

Harjoitus toteutti käsikirjoitettua näytelmää

Johtopäätöksinä todetaan, että Länsi-2021 -sotaharjoitusta harjoiteltiin kuukausia etukäteen, joten varsinainen harjoitus oli valmiin käsikirjoituksen näytelmä. Sinällään sotaharjoitus toimi Venäjän kannalta hyvänä välineenä Valko-Venäjän integroimiseksi sotilaallisesti entistä tiukemmin Venäjään ja osoitti Venäjän halua toimia Valko-Venäjän puolustajana.

Venäjän ja Valko-Venäjän tiivistyvät yhteydet vuorostaan huolestuttavat Baltian maita, Puolaa ja Natoa. Harjoitus antoi myös mahdollisuuden testata viimeisiä strategis-operatiivisia suunnitelmia, uusia asejärjestelmiä, kuten esimerkiksi taistelurobotteja sekä edistää asekauppoja.

Puolustustaistelun korostamisesta huolimatta pääpaino oli offensiivinen, koska perinteisesti Neuvostoliitto/Venäjä on pitänyt puolustustaistelua tilapäisenä taistelulajina. Lisäksi läntiset tarkkailijat saivat tuoreen päivityksen Venäjän asevoimien tilasta ja toimintatavoista. Länsi-2021 oli konkreettinen esimerkki nopeasti liikkuvasta Venäjän aseellisesta voimasta. Sitä haluttiin näyttää, koska kovaa voimaa pidetään Venäjällä suuremmassa arvossa kuin sanahelinää erilaisilla foorumeilla.

Mittavan ja uudella tekniikalla varustetun sotaharjoituksen haluttiin myös osoittavan lännelle va-

roituksen puuttua valtioliiton asioihin. Puolustusministeri Sergei Šoigu tiivistä Länsi-2021:n merkityksen myötäsukaisesti: Venäjän ja Valko-Venäjän strateginen harjoitus Zapad-2021 osoitti kahden valtion joukkojen pystyvän takamaan tehokkaasti alueellisen turvallisuuden.

Nyt on Ukrainan sota käynnissä

Verrattaessa lokakuussa 2021 kirjoitettua artikkelia käynnissä olevaan sotaan Ukrainan ja Venäjän välillä voidaan havaita eräitä yhdenmukaisuuksia. Isoissa sotaharjoituksissa harjoitellaan toimenpiteitä hyväksytyn uhkakuvan pohjalta, kuten presidentti Vladimir Putininkin toteaa.

Ukraina ei kuulu valtioliittoon eikä Kollektiiviseen yhteistyöjärjestöön, mutta Lännessä laajenemisen uhka on jo pitkään tiedostettu.

Länsi-2021 -sotaharjoitus ulotettiin myös arktiselle alueelle. On mahdollista, että Ukrainan ja Venäjän välinen sota voi laajeta jossain muodossa myös pohjoisille vesille, jos Kremlille ei riitä Ukrainan suunta. Tällä hetkellä Venäjän arktisella alueella on havaittu lähinnä alusten liikehdintää.

Ukrainan sota saattaa kuitenkin heikentää diplomatiaa arktisissa kysymyksissä, kuten esimerkiksi kiistassa mannerjalustan jaosta.

Venäjä on Arktisen neuvoston puheenjohtajamaa vuosina 2021–2023. Itämeren osalta Venäjä ilmoitti tammikuun loppupuolella järjestävänsä harjoituksen, johon osallistuu 20 taistelu- ja -tukialusta. Taktiset ryhmät harjoittelevat sukellusveneiden torjuntaa, ilmapuolustusta ja miinanraivausta. Noin kuukautta myöhemmin JEF (Joint Expeditionary Forces) -maat ilmoittivat omasta laivastoharjoituksesta Itämerellä (2.3.2022). ■

> O S K A R I

Robottiikan mahdollisuudet ja rajoitukset selviävät

Robotti ei väsy eikä sen tarkkaavaisuus herpaannu, joten sillä on potentiaalia tukea ihmistä valvontatehtävissä.

TEKSTI JA KUVAT JYRI KOSOLA

Kuluneen vuoden aikana mediassa on käsitelty robotiikan sotilaallisia sovelluksia sekä Puolustusvoimien miehittämättömien järjestelmien tutkimus- ja evaluointihankkeita. Syksyllä 2021 uutisoitiin miehitetyn ja miehittämättömän ilmailun yhteistoiminnasta skenaariossa, jossa robottiparvien tehtävänä oli tiedustella käsketty alue, paikantaa vastustajan järjestelmät ja tukea monitoimihävittäjän vaikuttamistehtävää.

Keväällä 2022 järjestettiin Kainuun prikaatin tukema demonstraatio, jossa osoitettiin maan pinnalla kulkevaa robottia kyettävän operoimaan, ohjaamaan ja kontrolloimaan suomalaisessa maastossa ja talvisissa olosuhteissa. Samalla päästiin kokeilemaan ajatuksia siitä, mihin robotiikkaa taistelutentillä on tarkoituksenmukaista soveltaa. Kysymys on myös siitä, miten miehittämättömiä järjestelmiä tulisi käyttää, ja milloin niiden varaan voi laskea.

D3: Dull, Dirty & Dangerous

Yleisesti robottien nähdään soveltuvan niin sanottuun kolmen D:n tehtäviin; pitkäväteiseen valvontaan, ikäviin tai hankaliin olosuhteisiin sekä tehtäviin, joissa on suuri hengen tai terveyden menettämisen riski. Robotti ei väsy eikä sen tarkkaavaisuus herpaannu, joten sillä on potentiaalia tukea ihmistä valvontatehtävissä. Näin ihminen voi luopua ruudun tuijottamisesta ja räntäsateesta partioimisesta ja keskittyä koneiden havaitsemien anomalioiden käsittelyyn. Ikävillä olosuhteilla ei tarkoiteta suo-

ONE SYSTEM

- TO GROW WITH

MIX OF MISSILES

- FOR MISSION FLEXIBILITY

EVOLUTION CONTINUES

- APPROACHING FULL SPECTRUM AIR DEFENCE

KONGSBERG

Raytheon
Missiles & Defense

AIM-120 AMRAAM

AMRAAM Extended Range (ER)

AIM-9X Sidewinder

NASAMS
Air Defence System

malaista kesäsäätä, vaan esimerkiksi merenpohjaa, tulipaloa tai kontaminoitunutta kohdetta, joihin lähetettävän ihmisen on oltava suojavarustettu ja erikoiskoulutettu.

Totuus on, että kaikki sodankäyntiin kuuluva on vaarallista, mutta jotkut tehtävät ovat vaarallisempia kuin toiset. Niissä ihmisen korvaaminen koneella voi paitsi vähentää omia tappioita, myös nopeuttaa toimintaa ja pienentää epätoivottavien oheisvaikutusten riskejä. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi miinojen, tienvarsipommien ja räjähteiden paikantaminen ja raivaus, tiedustelu, maalinosoitus ja voimankäyttö.

Neljäntenä perusteena käyttää robottia ihmisen sijasta voi olla halu toimia vastustajan huomaamatta. Joissakin tilanteissa kone voi tuottaa tilannekuvaa, osoittaa maaleja ja seurata sekä jäljittää kohteita ihmistä helpommin paljastumatta. Koneautonomiia hyödyntämällä voidaan myös valmiuden kohottamisesta, materiaalin hajauttamisesta sulutta-

misesta, kohteiden suojaamisesta ja monista muista puolustusvalmisteluista tehdä vaikeammin haavoittavia.

Viides käyttökohte on pitkävetaisen vastakohta; suurta nopeutta vaativat tehtävät. Ne liittyvät useimmin omasuojajärjestelmiin, kyberympäristöön tai toimintaan sähkömagneettisessa spektrissä. Kuudes peruste käyttää robotiikkaa on psykologinen. Vastaavasti kuin miinakauhun voidaan ajatella syntyvän siitä, että tiedät miinoja olevan, mutta et näe niitä, voidaan ajatella drooni- tai robottipelon syntyvän siitä, että niitä ei näe, vaikka tietää niiden tarkkailevan. Syntyvä psykologinen vaikutus voi olla moninkertainen robottien suorituskykyyn tai lukumäärään nähden.

Robotiikka avaa uusia mahdollisuuksia

Kun ihminen poistetaan lavetista, voidaan poistaa myös ohjaamo, lämmitys, jäähdytys, ilmastointi

Robotti ei pelkää, valita olosuhteista eikä tunne nälkää. Päätökset toiminnasta ja aseiden käytöstä tekee kuitenkin koneen ohjelmoija tai kauko-ohjaaja – ihminen.

yms. tukijärjestelmät. Lavetista voidaan tehdä pienempi ja kevyempi, jolloin se voi olla ketterämpi ja nopeampi.

Pienempi koko merkitsee pienempää maalipinta-alaa ja yleensä myös pienempää herätettä. Miehitämätön laite voi ainakin näiden piirteidensä osalta olla miehitettyä vaikeammin havaittavissa ja torjuttavissa. Siten koneen ja ihmisen työnjaon optimomisella voi olla mahdollista rakentaa suorituskyky-konsepteja, jotka ovat nykyisiä tehokkaampia, tai kokonaan uudenlaisia.

Robotiikka edellyttää uutta lähestymistapaa

Edellä kuvattu mahdollisuuksien kirjo lähtee liikkeelle teknologisen kehityksen tuomien mahdollisuuksien hyödyntämisestä. Tekniikka mahdollistaa suorituskykyparametrien parantamisen, mikä näkyy parempana taistelutekniikkana, joka mahdollistaa uusia taktisia toimintoja. Ylemmän tason suorituskyky kehittyy alemman tason kehitystä ja innovaatioita hyödyntämällä. Kokonaisuus syntyy osista. Olisiko kokonaisvaltaisempi lähestymistapa, jossa osat määräytyvät kokonaistarpeesta, kuitenkin tehokkaampi?

Voitaisiinko ajatella, että robotiikan ja itsenäiseen tehtävien suorittamiseen kykenevien koneiden rooli olisi yksi sotilasdoktriinin keskeisiä osia? Kone voi mahdollistaa ennakoivamman ja aktiivisemmän toiminnan sekä fyysisen ja sähkömagneettisen toimintaympäristön yhdistämisen. Suorituskyvykonseptitasolla konetta voi hyödyntää nopeampaan valmiuden säätelyyn, pidempään valmiuden ylläpitoon sekä pitkäkestoiseen, jatkuvaan ja jopa pysyvään suorituskyvyn ylläpitämiseen.

Tämä voi edellyttää koneiden organisoimista omaksi joukoksi, joka tuottaa tilannekuva-, läsnäolo-, vaikuttamis-, logistiikka- ja muita palveluita toiminta-alueellaan.

Koneen ominaisuuksia hyödyntämällä voidaan operaatioita käydä syvemmillä vastustajan alueella, mikä osaltaan tarjoaa mahdollisuuden yllätykseen. Koneen avulla voi olla mahdollista yhtäältä nopeuttaa operaatiotempoa ja päästä vastustajaa nopeampaan päätöksentekoon ja toimintaan, ja toisaalta väsyttää vastustaja ylläpitämällä nopeatempoista operaatiota riittävän pitkään.

Edellä kuvattu edellyttäne uutta taktista lähestymistapaa, jossa pyritään välttämään ihmiskomponentin taistelukontaktia ja siirtämään se koneille. Siis ihmiset etäälle ja koneet lähelle vastustajaa.

KONE VOI TOIMIA AKTIIVISEMMIN JA NOPEAMMIN.

Ihmis- ja konejoukkojen sidoksen on oltava niin löyhä ja joustava, että kumpikaan ei rajoita toisen toimintavapauksia. Koneita ei siis ole hyvä sitoa ihmisen kupeelle lojaaliksi siipimieheksi, vaan ne on organisoitava itsenäisiksi ihmisen komennossa oleviksi parviksi.

Taisteluteknisellä tasolla ihmis-kone -optimoitu taktiikka näyttäisi tarkoittavan kykyä muodostaa tilannekuva ja vaikuttaa vastustajaan ilman suora näköyhteyttä ja kykyä käyttää mitä tahansa vaikuttamisjärjestelmää minkä tahansa sensorin tuottaman maalitiedon perusteella. Ihmis-kone -joukossa ihmisen tehtävänä on muodostaa tilanneymmärrys, tehdä päätöksiä, valvoa niiden toimeenpanoa sekä suorittaa ne tehtävät, joihin kone ei pysty.

Koneiden suorituskyky on konejoukon, ei koneyksilön kyky, joten niitä on oltava riittävän suuri määrä. Konejoukko suorittaa riskipitoisimmat tehtävät, joten koneen on oltava uhrattavissa. Toiminta radiohiljaisuudessa ja elektronisen häirinnän alla edellyttää riittävää kykyä autonomiseen toimintaan.

Lukumäärä- ja uhrattavuusvaatimukset asettavat rajat elinjakso kustannuksille, ennen kaikkea hankintahinnalle. Koska suorituskyky muodostuu joukkovoimasta, on mahdollista, ja usein syytäkin, tehdä kompromisseja yksilötason ominaisuuksien osalta. Erityinen huomio tulee kuitenkin kiinnittää ohjaus- ja kontrolliyhteyksien paljastuvuuteen ja häirittavyyteen, itsenäisiin paikantamis- ja navigointikykyihin sekä tilannekognitioon.

Kohtaavatko robotit taistelukentällä?

Teknologisen kehityksen nopeutta on vaikeampi arvioida kuin sen suuntaa. Kehitysnopeuteen vaikuttaa kehittämiseen kohdennettavien investointien määrä, joka taas riippuu pitkälti koetusta uhasta ja innovatiivisuuden tasosta.

Ilmassa ja avomerellä toimivien järjestelmien osalta teknologia alkaa olla kypsää, joten sovelluksia tullee käyttöön tämän vuosikymmenen kuluessa. Maalla liikkuminen, näkeminen ja kommunikointi ovat siinä määrin vaikeampia ongelmia, että teknologioissa on vielä paljon kehitettävää ainakin seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. ■

Joukkotuotannosta ja valmiudesta

SOTILASAIKAKAUSLEHDEN numerossa 5/2021 oli Pertti Tervosen artikkeli Puolustusvoimien miesvoiman joukkotuotannosta. Lehden kirjallisuus - palstalla oli myös Sampo Ahdon ”Toista mieltä” juttu em. kirjoittajan luonteenpiirteistä ja toiminnasta virassa ollessaan. Tunsin Pertti Tervosen ollessani Pohjan Prikaatin esikunnan komento-toimiston päällikkönä 1971–73. Tervosen palveli prikaatin kranaatinheitinkomppanian kouluttajana 1970-luvun alkupuolella. Hän oli kouluttajana vaativa, suorasekäinen ja itsetietoinen. Jonkinlaista kriittisyyttä oli havaittavissa hänen olemuksessaan jo tuolloin.

JOUKKOTUOTANTO - sana merkitykseltään tuo ajatuksiin monenlaisia yhtymiä. Mieleen tulee massatuotanto, joukkotuhoaminen, eläimien, kuten siipikarjan tarhakasvatus jne. Joukkotuotanto – sana antaa negatiivisen mielлекuvan (imago), joten se ei alkuaankaan ollut sopiva termi kyseiselle toiminnalle eikä luonut positiivista kuvaa tehtävästä. Tervosen mukaan joukkotuotanto ontui mm. rahoituksen osalta, ts. määrärahat eivät riittäneet sodan ajan joukkojen muodostamiseen, koulutukseen ja henkilöstön tehtäväsijoituksiin eikä Pääesikunnan osastojen tai hallinnon alojen ollut mahdollista siirtää rahoja momentilta toiselle, kun toisella osastolla oli ylijäämää ja toisella oli tarvetta rahoista. Toiminta oli ollut linjatonta ja sekavaa. Keskeiset toimialaan liittyneet osastot ja päälliköt eivät olleet hyvässä yhteistoiminnassa (synergia) keskenään.

PALVELIN Pohjan Prikaatin esikunnan järjestelytoimiston päällikkönä vuosina 1980–88, jona aikana pidettiin prikaatin johdolla kolmet pataljoonan kertausharjoitukset. Oulun Sotilaspiirin esikunta oli sijoittanut tehtävänsä mukaan miehet joukkoyksiköihin riittävällä varalisällä varustettuina. Harjoitukset sujuivat hyvin.

NYKYISET neljä valmiusprikaatia voivat asevelvollisten peruskoulutuskauden ja kouluammuntojen jälkeen jatkokouluttaa saapumiserät vahvennetun pataljoonan runkokoonpanossa tai mahdollisimman täysin ja siirtää ne palvelusajan jälkeen reserviin. Alue toimistojen tehtävänä on pitää sijoitukset ajan tasalla. Tämä on aivan suoraviivaista rutiinitoimintaa eikä siinä pitäisi olla mitään vaikeuksia. Tärkeintä on, että em. toimisto on selvillä eri siviiliorganisaatioiden ja reserviläistensä itsensä kautta muutoksista asevelvollisten osoitteista ja terveydentilasta ym.

TOIVOTTAVASTI uudistettavat koulutusohjelmat käsittävät kaikkein tärkeimmän tehtävän, koulutuksen, kaikessa laajuudessaan, ettei tarvitse toistaa Pertti Tervosen lausuntoa (ks. Sampo Ahdon ”Toista mieltä” kirjallisuuspalstan loppuosa): ”Vain tiistai, keskiviikko ja torstai ovat viikon varsinaiset koulutuspäivät. Maanantaisin puuhaillaan, perjantaisin muistellaan ja mietiskellään” ...- On hyvä palauttaa mieleen vanha paikkansa pitävä sanonta: ”Hiki säästää verta”. Lisäksi: ”Ope- ta harjoittamalla, puhekoulutus kostautuu kuolemalla”.

JUHANI SUSINEVA
EVERSTILUUTNANTTI EVP.

Kevään reissut Hertz-autolla

Hertz on Upseeriliiton yhteistyökumppani. Hyödynnä lyhytaikaisen autonvuokrauksen (1-29 vrk) jäsenetuhinnat.

Saat hyvän tarjouksen vuokra-autosta ilmoittamalla jäsennumerosi Hertz Varauspalveluun.

Varaukset:
Hertz Varauspalvelu, puh. 0200 11 22 33
(ma-pe klo 8.00 - 17.00, 0,99 EUR/min+pvm/mpm)

Lisätiedot www.upseeriliitto.fi

Tervetuloa lomalemaan Konttaiselle

KONTTAISENRANNASSA vietetään parhaillaan talvilomaa keväisessä auringonpaisteessa hiihdellen ja lasketellen. Kaikki mökit ovat olleet asutettuina jokaisena päivänä helmikuun alusta asti ja samalta näyttää huh-tikuun loppuun saakka muutamaa vuorokautta lukuun ottamatta viikolla 17. Arvontaviikoilla on ollut tavalliseen tapaan jonkin verran vaihtuvuutta, mutta peruu-tuspaikat on saatu hyvin täytettyä.

Kesälomakausi on jo monella mielessä ja varauksia on tehty kovasti kesä - syyskuulle. Nopeat syövät hitaat myös Konttaisenrannan ”mökkimarkkinoilla”. Muun muassa juhannusviikonloppu on jo aika lailla varattu, mutta otamme tällekin ajalle varajonoon peruutusten varalle. Vielä on vapaita mökkejä pitkin kesää ja syksyä, ei muuta kuin kesälomasuunnitelmat agendalle ja varauksia tekemään.

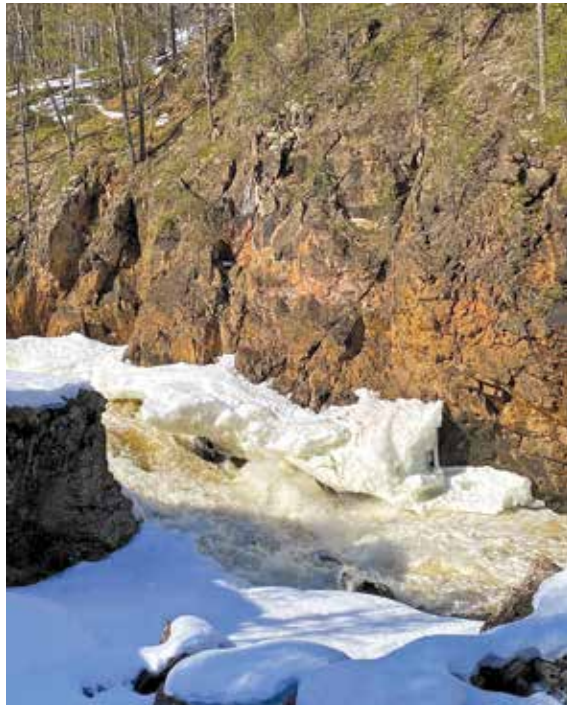
KONTTAISELLA mieli rauhoittuu. Työkiireet unohtuvat samoin tein, kun saapuu keskelle kauneinta Koillismaalaista luontoa. Majoittuminen Konttaisenrannan tasokkaissa mökeissä on huoletonta. Ei tarvitse rassata päätä koettaen soveltaa perusaskareissa kuten ruoanlaitossa, vaan kaikki välineet löytyvät kokkaamiseen ja tavalliseen asumiseen. Näin voi keskittyä siihen mikä on lomalla olennaista, rentoutumiseen sekä kauniista luonnosta ja luonnonantimista nauttimiseen.

Mökkeihin voi tutustua ennakoon Upseeriliiton kotisivujen jäsenosiosta löytyvistä mökkiesitteistä.

KESÄTEKEMISTÄ on monenlaista. Rentoutumisen ja hyvien yöunien lisäksi Konttaisella on monenlaista tekemistä. Rannasta lähtee luontopolku, joka yhdistyy Karhunkierrokselle johdattaen Konttaisenvaaran päälle sekä Valtavaaralle. Vesille pääsee SUP-laudoilla ja soutuveneillä, voi kalastaa, uida tai ottaa aurinkoa perheen nuorimpien leikkiessä rantahiekalla. Eväät voi tehdä grillaamalla, savustamalla tai nuotiossa. Väliin voi pelata rantalentistä tai sulkapalloa. Polkupyörälenkillä tutustuu lähiseutuun ja sienet sekä marjat voi saada kotiin vietäväksi, vaikkapa samalla pyöräreissulla.

Automatkan päästä löytyy paljon lisää eri luontokohteita retkeilyreitistöineen sekä erilaisten palvelujen tarjoajia. Kannattaa tutustua matkaa suunnitellessa Ruka.fi -nettisivuihin, josta löytyy paljon tietoa eri aktiviteeteista jokaiselle vuodelle.

PÄIVI VETELÄINEN

MIKKO OIKARINEN

Oulankajoki valmistautuu kesään luomalla jääpeitteensä kevättulvien kuohuihin. Kiutaköngäs on yksi kauneimmista luontokohteista Kuusamossa.

MÖKKIEN VARAAMINEN

Mökin voi varata ottamalla yhteyttä Loma-Konttaiseen puhelimitse 0400 393 756 (ark. ma-pe klo 10-15) tai sähköpostitse: asiakaspalvelu@loma-konttainen.fi tai täyttämällä varauslomakkeen, joka löytyy Upseeriliiton kotisivujen jäsenosiosta.

Ilmoita mökkiä varattaessa: mökkitoive, majoitus aika, henkilömäärä, yhteystiedot, jäsennumero ja mahdolliset lisäpalvelut.

Varaustilanteen voi tarkistaa Upseeriliiton kotisivujen jäsenosiosta tai tiedustelemalla suoraan Loma-Konttaiselta.

Kokouskutsuja

ILMAVOIMIEN LENTÄJÄYHDISTYKSEN ILY RY:N VUOSIKOKOUS

**ILMAVOIMIEN LENTÄJÄYHDISTYS ILY RY:N SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN VUOSIKOKOUS (KEVÄTKOKOUS)
PIDETÄÄN PERJANTAINA 20.5.2022 TAMPEREEN PÄÄKIRJASTO METSOSSA ALKAEN KELLO 15.30.**

Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 13 §:n mukaiset asiat, jotka ovat:

- Käsitellään johtokunnan kertomus edelliseltä toimintavuodelta ja tilinpäätös edelliseltä tilivuodelta sekä tilintarkastuskertomus,
- vahvistetaan tilinpäätös ja päätetään vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle sekä
- käsitellään kaikki muut kokouskutsussa mainitut ja johtokunnan esittämät sekä jäsenten vähintään seitsemän (7) päivää ennen vuosikokousta johtokunnalle kirjallisesti esittämät asiat.

Muu asia voidaan, mikäli yhdistyslain 23 §:stä ja 24 §:stä ei muuta johdu, ottaa käsiteltäväksi, jos kokous ¾ äänten enemmistöllä siihen suostuu. Muut käsiteltäväksi esitettävät asiat on toimitettava viimeistään 13.5.2022 mennessä sähköpostilla yhdistyksen sihteeri Antti Lintalalle osoitteeseen antti.lintala@hotmail.com.

Osallistujia pyydetään ilmoittautumaan järjestelyiden mahdollistamiseksi Henry Isojärvelle viimeistään 18.5.2022 mennessä puhelimitse viestillä 040 7622 054 tai sähköpostilla henry_isojarvi@hotmail.com. Kokoukseen on mahdollista osallistua Teams-etäyhteydellä.

Tervetuloa kuulemaan ja päättämään yhteisistä asioista!
Johtokunta

Kadettien opintolainan takaus jäsenille

UPSEERILIITON KADETTIJÄSENILLÄ ON MAHDOLLISUUS HAKEA UPSEERILIITON TAKAUSTA OPINTOLAINALLE (MAX 3000 EUROA) OPINTOJEN AIKANA.

Opintolainan takauslomakkeen löydät Upseeriliiton kotisivujen jäsenosiosta "Yhteistyökumppanien edut" -välilehdeltä.

Tulosta, täytä ja postita kadetin opintolainan takauslomake Upseeriliiton toimistoon. Voit lähettää täytetyn lomakkeen skannattuna sähköpostitse hallintosihteeri Erja Elopuralle elopuro@upseeriliitto.fi.

Tarkistamme tiedot, annamme takauksen ja palautamme takauslomakkeen hakijalle lomakkeeseen merkittyyn postiosoitteeseen. Takauksen saamiseen kannattaa varata ainakin pari viikkoa aikaa.

Huhtikuussa ilmoittaudutaan syyslomaviikkojen arvontaan (Vierumäki)

UPSEERILIITON VIERUMÄEN MÖKKIEN LOKAKUUN SYSSLOMAVIIKOILLE 42 JA 43 ARVOTAAN MÖKKIEN VUOKRAAJAT. MAHDOLLISUUTEEN VUOKRATA MÖKKI SYSSLOMAVIIKOLLE VOI ILMOITTAUTUA 1.4. – 30.4.2022 VÄLISENÄ AIKANA LINKISTÄ:

https://www.lyyti.in/Vierumaen_syyslomaviikkojen_arvonta_9292

Ilmoittautumislinkin löydät Upseeriliiton kotisivujen jäsenosiosta, Jäsenedet – Vierumäki.

Mökkivuokrausten arvontaan voi ilmoittautua yhdelle viikolle. Arvonta tehdään maanantaina 2.5.2022 ja arvonnassa voittaneille ilmoitetaan sähköpostitse. Varausmaksu 50 € tulee maksaa varauksen vahvistamiseksi.

ARVOTTAVAT VIIKOT

- 14.–21.10.2022 perjantai - perjantai
- 21.–28.10.2022 perjantai - perjantai

Arvonta-aikana mökki vuokrataan kokonaiseksi viikoksi. Jäsenhinnat löytyvät kotisivujen jäsenosiosta.

Saapumispäivänä mökin avaimet saa klo 16.00 jälkeen ja lähtöpäivänä avaimet palautetaan kello 12.00 mennessä.

ILMOITTAUDU ARVONTAAN HETI, ÄLÄ JÄTÄ VIIMEISEEN PÄIVÄÄN VIIMEISELLE MINUUTILLE!

Golf-pelioikeuksia vapaana Vierumäellä

VIERUMÄEN KESÄSESONGIN MÖKKIARVONTA ON SUORITETTU JA MAJOITTUVIEN JÄSENTEN GOLF-PELIOIKEUKSIEN VARAUKSET ON TEHTY.

Pelioikeuksia on runsaasti vapaana sekä Classic- että Cooke-kentille ei-majoittuvia jäseniämme varten. Varauksia voit tehdä Upseeriliiton toimistolta schroderus@upseeriliitto.fi.

Hinnat ei-majoittuville pelaajille (Upseeriliitto laskuttaa pelioikeuksien vuokran jälkikäteen)

- Classic-kenttä: 25 euroa/pelioikeus/vrk
- Cooke-kenttä: 30 euroa/pelioikeus/vrk

Huomioithan, että Classic-kentällä caddiemaster laskuttaa lisäksi monikäyttöpelioikeusmaksun 15 euroa/kierros/pelaaja.

Pelioikeudet varataan liiton toimistolta ja pelaajat varaavat itse lähtöaikansa.

UPSEERILIITON YHTEYSTIEDOT

Puheenjohtaja

evl Ville Viita
viita@upseeriliitto.fi
044 501 0378

Varapuheenjohtajat

evl Markku Jämsä
jamsa@upseeriliitto.fi
0299 800

evl Janne Rautakorpi
rautakorpi@upseeriliitto.fi
0299 800

Edunvalvontapäällikkö

maj Mika Ylönen
yloinen@upseeriliitto.fi
050 362 2884

Neuvottelupäällikkö

komkapt Kari Nousiainen
nousiainen@upseeriliitto.fi
040 827 1747

Pääluottamusmiehet (PV)

maj Tero Pynnönen
pynnonen@upseeriliitto.fi
0299 500 780

maj Petri Soppi
soppi@upseeriliitto.fi
0299 500 781

RVL:n pääluottamusmies

kapt Aki Järvinen
jarvinen@upseeriliitto.fi
0295 421 491

Viestintäasiantuntija

Essi Lindqvist
lindqvist@upseeriliitto.fi
040 565 1835

Sotilasaikakauslehden toimitussihteeri, verkkosivujen vastaava toimittaja

komkapt Marko Varama
varama@upseeriliitto.fi
040 844 8255

Hallintosihteeri

Erja Elopuro
elopuro@upseeriliitto.fi
040 537 1799

Liittosihteeri

Päivi Schroderus
schroderus@upseeriliitto.fi
050 338 8228

Toimisto

Laivastokatu 1 B,
toimisto@upseeriliitto.fi
00160 Helsinki

Upseeriliiton Konttaisenranta

Virkkulantie 30
93830 RUKATUNTURI

Asianajotoimisto Lindell Oy

Olli-Pekka Lindell
toimisto@asianajotoimisto-
lindell.fi
(02) 251 1004, 0400 826 078

Loma-Konttainen ky

Puh. arkisin
kello 10.00–15.00
0400 393 756
asiakaspalvelu@loma-kont-
tainen.fi

UPSEERILIITTO.FI

Upseeriliiton sääntöihin muutos

VEROTTAJA kehotti Upseeriliittoa muuttamaan sääntöjensä 26 §:ää (liiton toiminnan purkautuminen) siten, että säännöt täyttävät verottajan ehdot yleishyödyllisyydestä (verovapaus).

Sääntömuutos tuli tehdä vuoden 2021 kirjanpidon päättämiseen mennessä. Muutos käsiteltiin ylimääräisessä liittokokouksessa ainoana asiana 18.2.2022 pidetyssä verkkokokouksessa.

Ylimääräisen liittokokouksen päätös:

26 §

Liiton purkautuessa luovutetaan sen jäljelle jäänyt omaisuus upseereiden edunvalvontaa palvelevalle yleishyödylliselle yhteisölle. Päätös tästä tehdään viimeisessä liittokokouksessa.

Vanha sääntöjen kirjaus:

26 §

Liiton purkautuessa luovutetaan sen jäljelle jäänyt omaisuus jollekin liiton tarkoituksella ajavalle rekisteröidylle järjestölle tai ellei tällaista ole, liiton puutteensa alaisten jäsenten sekä heidän leskiensä ja orpojen hyväksi. Päätös tästä tehdään viimeisessä liittokokouksessa.

Pohjola Vakuutus

www.pohjolavakuutus.fi

*Upseeriliiton yhteistyökumppani
Silmäasema toivottaa
uudet asiakkaat tervetulleiksi!*

SILMÄASEMA

Veho ja Mercedes-Benz – luotettavaa kumppanuutta.

Suomen suurin autoalan toimija, 80-vuotias perheyhtiö Veho, on perustettu Mercedes-Benzin maahantuontiin vuonna 1939, josta lähtien olemme kasvaneet henkilöautojen ja hyötyajoneuvojen laajaksi palveluverkostoksi. Mercedes-Benzin sotilasajoneuvomallistosta löytyy kuljetusratkaisut niin logistiikkaan kuin taistelualueelle, maastohenkilöautoista aina järeisiin maastokuorma-autoihin ja panssarituihin erikoisajoneuvoihin.

Vehon hyötyajoneuvojen palveluverkosto kattaa 15 omaa huoltokorjaamoa, joita täydentää laaja itsenäisten valtuutettujen korjaamoiden verkosto. Sotilasajoneuvojen huoltoon vaadittavat tiukat laatustandardit, varaosien oma keskusvarasto Suomessa ja yhteistyö Huoltovarmuuskeskuksen kanssa varmistavat autojen toiminnan myös kriisitilanteissa. Puolustusvoimille Mercedes-Benz on ollut luotettava kumppani jo vuosikymmenien ajan – niin Suomessa kuin rauhanturvatehtävissä ympäri maailman. Tutustu lisää www.vehotrucks.fi

Mercedes-Benz

VEHO

VEHO VEHKALA
Erikoisajoneuvot
Vehkalantie 10, 01730 Vantaa
010 569 3672

Puhelun hinta
8,35 snt/puhelu
+ 16,69 snt/min
(sis. alv. 24 %).

VEHOTRUCKS.FI

Posti Green

Turvaa kotisi etuhinnoin

Tulipa myrsky, jäätävä pakkanen tai räntäsade, lämmin koti suojaa. Upseeriliiton jäsenenä saat uuden kotivakuutuksen jopa -20 % – tutustu myös muihin etuihisi ja pyydä tarjous!

www.op.fi/upseeriliitto

Kaiken voi korvata. Paitsi elämän.

Vakuutukset myöntää Pohjola Vakuutus Oy.

Pohjola Vakuutus

